

A ROMÁNIAI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS ÁLTALÁNOS ÉS GYAKORLATI ISMERTETÉSE, ILLETVE KAPCSOLATA A ROMÁNIAI PPP (PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP) ELJÁRÁSSAL

1. BEVEZETŐ

Minden demokratikus jogrendszerben a közpénzek – az adófizetők, a társadalom pénzéről lévén szó – felhasználása szigorú állami felügyelet mellett történik, ez az elv pedig még szigorúbban érvényesül abban az esetben, amikor nagy értékű beruházásokról van szó, például az infrastrukturális vagy építési beruházások esetében.

A közpénzek felhasználásának egyik érzékeny és nagy jelentőséggel bíró területe a közbeszerzési eljárások szabályozása, hiszen ebben az esetben tulajdonképpen munkálatok-, javak-, szolgáltatások externalizálásáról van szó a gazdasági szféra résztvevői számára, amelyek költségeit közpénzekből állják.

Egyszerűsítve a dolgot: a közpénzek címén befizetett pénz egy része visszatér a társadalomba a fentebb említett externalizálás ellenértékéért, hiszen az adófizető gazdasági szereplők is a társadalom részei, de ha ennek a „visszajuttatásnak” a feltételei nem lennének nagyon szigorú és hatékony eljárási garanciákhoz kötve, akkor méltán lehetne számítani a társadalom általános felháborodásával a közpénzek nem jogszerű, pártatlan, objektív és korrekt felhasználása miatt.

Ennek az elvnek Románia 2007. évi uniós csatlakozása után hatványozott és komplexebb érvényesülése vált szükségessé, hiszen Románia az Unióval való Társulási szerződését jóváhagyó 1993. évi 20. sz. törvény 69. bekezdésében előírtak szerint vállalta jogrendszerének fokozatos harmonizálását a közösségi joganyaggal, amely természetesen a közbeszerzéseket szabályozó joganyagra is érvényes.

A romániai *Public Private Partnership* törvény – a 2010. évi 178. sz. törvény –

szervesen kapcsolódik ehhez a témakörhöz, hiszen amellett, hogy nagyértékű és kiemelkedő jelentőségű beruházásokat szabályoz, ezek a beruházások kizárólag közjavakra vagy a közszolgáltatásokkal kapcsolatos befektetésekre vonatkoznak, amelyekből a generált haszon újból visszakerül a társadalom gazdasági szereplőihöz, szükségessé téve a közbeszerzési eljárás esetében is a fentebb hivatkozott eljárásjogi garanciák hatékony érvényesülését. Ez a követelmény annál is inkább szerephez jut, mert a PPP beruházásoknál nemcsak a közpénzből történő beruházás elvégzéséről van szó, hanem akár egy közszolgáltatás externalizált működtetéséről is (például egy regionális állami kórház tervezése, felépítése és működtetése esetében a *PCO*, azaz a *projektig – constructing – operating* konstrukció szerint vagy egy infrastrukturális hálózat üzemeltetése vonatkozásában), amikor természetes, hogy az eljárás egy hatványozott állami és jogszabályi kontrollt igényel. A jelenlegi gazdasági válság miatt a magánszféra tőkénének bevonása a közszolgáltatások tervezésébe és működtetésébe egy nagyon hatékony lehetőséget nyújt az állandó pénzhiánnyal küzdő román államnak a közjő megvalósításában, ezen kívül pedig egy új, eddig ki nem aknázott befektetési területet biztosít a beruházóknak is.

2. A ROMÁN KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS ISMERTETÉSE

2.1 Jogforrások

A romániai közbeszerzési eljárást a következő jogszabályok szabályozzák: a 2006. évi 34. sz. sürgősségi kormányrendelet, amely elsődleges és általános jogforrás a közbeszerzésekről (a továbbiakban: kormányrendelet); a 2006. évi 30. sz. sürgősségi kormányrendelet, amely elsődleges jogforrás és a Pénzügyminisztérium közbeszerzési felügyelő szerepét szabályozza; a 2006. évi 925. sz. kormányhatározat, amely másodlagos jogforrás és úgynevezett „metodológiai” rendelet, amely a kormányrendelet részletesebb alkalmazási kérdéseit rendezi; a Közbeszerzéseket Felügyelő Bizottság 2006. évi 155. sz. rendelete, amely harmadlagos jogforrás és az úgynevezett Közbeszerzési Útmutatót szabályozza; a 2006. évi 782. sz. kormányhatározat, amely a Nemzeti Panaszelbíráló Tanács szervezeti és működési szabályzatát hagyta jóvá.

A közbeszerzésekben érintett szervek és intézmények a következők: a Román Kormány, mint – ebben az esetben – törvényhozó szerv; a Közbeszerzéseket Felügyelő Bizottság, amely kormányzati szerv és a közbeszerzésekkel kapcsolatos jogpolitikai stratégiákat koordinálja; a Nemzeti Panaszelbíráló Tanács,

amely a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos panaszokat bírálja el, mint adminisztratív, törvénykezési jogkörrel rendelkező szerv; a táblabíróságok, amelyekhez fellebbezni lehet a Nemzeti Panaszelbíráló Tanács döntései, valamint a törvényszékek határozatai ellen, illetve a törvényszékek, amelyek első fokon bírálják el a közbeszerzési eljárással kapcsolatos peres ügyeket.

2.2 Az eljárás céljai

Egy jogszabály esetén általában megkülönböztetünk okot és célt, ebben az esetben ezek az ismérvek egy ponton helyezkednek el. A közbeszerzéseket szabályozó kormányrendelet deklarált céljai a következők:¹

- *a közbeszerzési eljárásban résztvevő gazdasági szereplők közötti verseny szükségessége*: a verseny és annak elősegítése, illetve fenntartása a közbeszerzési eljárás egésze során (a pályázat kiírásától egészen a szerződés-kötésig) egyik alapvető célja a törvénynek, amely vonatkozik az állami szervekre/intézményekre is abban az esetben, amikor mint ajánlattevők vagy mint gazdasági szereplők vesznek részt az eljárásban;
- *a közpénzek hatékony felhasználása a kormányrendelet által szabályozott eljárás által*: ez a cél a befektetett pénzösszeg és az elért eredmény méltányos arányosságának a szükségességét szögezi le. Ha az arány szélsőségesen eltolódik, akkor már nem beszélhetünk hatékonyságról, így az elv tulajdonképpen a méltányos ár-érték arány követelményét jeleníti meg. Fontos megjegyezni, hogy a méltányos, ésszerű költségek elve nem azonos a legkisebb költség elvével, hiszen a közjó fenntartása és a közígények kielégítése számottevő anyagi erőforrás ráfordítását igényeli;
- *az eljárásban résztvevő gazdasági szereplők egyenlő és nem diszkriminatív kezelése*: a kormányrendelet célja a gazdasági szereplők egyenlő, tisztességes és nem diszkriminatív kezelése, hiszen ez az egyik előfeltétele annak, hogy a közpénzek átlátható, tisztességes és hatékony felhasználása megvalósuljon;
- *a tisztességes és átlátható eljárás garantálása*: a törvényhozó által deklarált cél az eljárás tisztességének biztosítása és a lehetőségekhez mérten a korrupció minimálisra szorítása, így a jogszabály az összeférhetlenségi eljárás szabályait is rendezi.

2.3 Az eljárás alapelvei

Három kategóriába sorolhatjuk a közbeszerzési eljárás során alkalmazandó

alapelvet: az első csoportot a kormányrendelet 2. § 2. bekezdésében deklarált alapelvek, a második kategóriát a közbeszerzési szerződés közigazgatásjogi minőségéből levezethető alapelvek rendszere, míg a harmadik szektort pedig a közösségi jogból levezethető követelmények alkotják.

2.3.1 A kormányrendelet által deklarált alapelvek

A kormányrendelet 2. § 2. bekezdésében deklarált alapelvek ismerete gyakorlati szempontból azért fontos, mert a 2006. évi 925. sz. kormányhatározat rendelkezései szerint azon közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos vitás ügyek esetében, amelyeket kimondottan nem szabályoz a törvény, a kormányrendelet deklarált alapelvei az alkalmazandóak, így egy esetleges bírói eljárásban ezek az alapelvek az irányadóak.

A diszkrimináció tilalma és az egyenlő elbánás elve. Ab ovo le kell szögeznünk, hogy a mi olvasatunkban a két elv, ha nem is terminológiailag, de alkalmazásában mindenképpen fedi egymást, ezért együtt tárgyaljuk a kettőt, habár a kormányrendelet külön sorolja fel őket.

Ennek az elvnek az egyik komponense az az előfeltétel, hogy az eljárás minden résztvevője előre ismerjen minden eljárásjogi szabályt. A másik fő komponens emellett akként jelenik meg, hogy ezek a szabályok egységesen és egyformán alkalmazandóak minden résztvevőre, ugyanakkor ezek a szabályok, illetve szelekciós feltételek időközben nem módosíthatóak.³ A fentebb hivatkozott *Storbaelt-ügyben* adott érvelés szerint jelen elv harmadik összetevőjét alkotja az is, hogy a szelekciós kritériumok objektívek kell, hogy legyenek. Az Európai Bizottság álláspontja szerint ez az elv még a szabad verseny követelményével is kiegészül.

Az egyenlő elbánás kritériuma, a diszkrimináció tilalma, illetve a szabad verseny elve tulajdonképpen a diszkriminációmentesség különböző megnyilvánulási formái, és egyik feltételezi a másikat, hiszen az egyenlő elbánás elve tartalmatlan és céltalan lenne a szabad verseny követelménye nélkül, a szabad verseny pedig nem valósulhat meg egyenlő elbánás és azonos versenyfeltételek hiányában.

A kölcsönös elismerés elve. A megegyező tagországi szabályok, szabványok, technikai leírások, minőségügyi tanúsítványok, tesztek és analízisek, hivatalosan elismert laboratóriumok által kibocsátott bizonyítványok az Európai Unió minden tagországában érvényesek. Az egyetlen feltétel az, hogy a tanúsítvány

vagy a kibocsátó intézmény az illető ország szabályai szerint legyen megalakítva vagy elismerve. Egy adott ország szabványainak megfelelő áru forgalmazását nem lehet megtiltani egy másik tagállamban a szabványok különbözőségére hivatkozva.

Ez az elv az Európai Közösségek Bíróságának joggyakorlatában kristályosodott ki, majd részletes elvi megalapozottságra talált a három fő szabadsággal foglalkozó joggyakorlatban is (javak, személyek, szolgáltatások szabadsága).⁴ A közbeszerzési eljárásban ennek az elvnek az alkalmazása azt jelenti, hogy az az állam, amelynek területén az illető szolgáltatást teljesítik, el kell, hogy fogadja a más tagállamban megszerzett technikai leírást, oklevelet, tanúsítványt vagy besorolást.

Az átláthatóság/transzparencia elve. A diszkrimináció tilalmának elve csak akkor érvényesülhet a gyakorlatban, ha az eljárás egész menete alatt⁵ a pályázatkiíró megőrzi annak átláthatóságát és transzparenciáját minden szempontból, mert ellenkező esetben az egyenlő elbánás követelményének érvényesülését, a diszkrimináció tilalmának betartását, valamint a szabad verseny gyakorlati megvalósulását lehetetlen ellenőrizni, hiszen nem átlátható/változó szabályok esetén mindig be lehet bizonyítani, hogy egy bizonyos helyzetben nem történt érdeksérelem vagy diszkrimináció.

Az átláthatóság egyik garanciája a közbeszerzési hirdetmény tartalmának minél részletesebb törvényi szabályozása (törvényes garancia), majd a pályázatkiírásakor a feltételek minél részletesebb leírása (gyakorlati, esetleg bírósági úton érvényesíthető garancia), hogy arra bármilyen ajánlattevő a feltételek teljes és tökéletes ismeretében tudjon felkészülni. Az átláthatóság másik feltétele a nyilvánosság érvényesülése, amely megvalósulhat írásos és/vagy elektronikus formában, de adott esetben fgyelembbe kell venni az adott aktivitási szektor sajátosságait is.

Az arányosság elve. Ezt az elvet az Európai Közösségek Bírósága a *Schröder-ügyben* állapította meg és alapvető közösségi alapelvként értelmezte, amelynek alkalmazása kötelező a pályázatkiírójára még akkor is, ha a nemzeti törvény nagy mozgásteret biztosít az illető hatóság számára. Ez az elv azt jelenti, hogy bármely, egy adott cél esetén hozott/foganatosított intézkedés szükséges és megfelelő kell, hogy legyen a cél elérése érdekében. Az arányosság emellett megengedi a kiírónak azt is, hogy az elérni kívánt célokat minél részletesebben, technikai és teljesítési kritériumok szerint írja ki. Az alapelv gyakorlati

érvényesülése azt eredményezi, hogy a szelekciós kritériumok leírásánál a kiíró nem szabhat meg túlzott, megterhelő, a kívánt cél elérése szempontjából aránytalan technikai, szakmai vagy pénzügyi feltételeket.

A közpénzek hatékony felhasználásának elve. A közbeszerzési eljárás szabályozásának tulajdonképpen két célja van; az egyik a potenciálisan megjelenő érdekellentétek koordinálásában ölt testet, amelyek óhatatlanul megjelennek akkor, amikor a gazdasági szereplők az állammal létesítenek üzleti viszonyt. A szabályozás másik célja a közpénzek hatékony felhasználásában érhető tetten. A két cél kiegyensúlyozása előfeltétele a közpénzek hatékony felhasználásának, hiszen nem lehet hatékonyságról beszélni abban az esetben, ha az eljárás során a gazdasági szereplők érdekeit a kiíró fél vagy harmadik személyek érdekei fölé helyezik (harmadik személy ebben az esetben az, aki a szolgáltatások vagy a javak kedvezményezettje).

Ennek az elvnek a megvalósulása feltételezi a ráfordított összegek és a beszerzett szolgáltatások vagy javak arányosítását. Ez a követelmény az eljárás egész ideje alatt érvényre kell, hogy jusson, de leghatványozottabban a nyertes pályázat kiválasztásakor kerül alkalmazásra. Ha *a posteori* megállapításra kerül, hogy az ár és a szolgáltatások vagy a javak aránya nem volt megfelelő, akkor ez a tény utólag már nem bírhat jelentőséggel, hiszen az aránytalanság nem minősíthető szerződésbontó oknak, viszont közpénzekről lévén szó, a Számvevőszék megállapíthatja azt, hogy milyen mértékben kerültek hatékony felhasználásra a közpénzek.

6. A felelősségvállalás elve. Az eljárás egész ideje alatt a kiíró hatóság döntéseket kell, hogy hozzon például azzal kapcsolatban, hogy hogyan folyik le az eljárás, ki lesz a nyertes pályázó, a 2006. évi 925. sz. kormányhatározat 5. §-a pedig kimondja, hogy a közbeszerzés formájának az eldöntése és a közbeszerzés besorolása a kiíró hatóság kizárólagos hatáskörébe tartozik. A hatóság köteles bármilyen, az eljárással kapcsolatos döntéséért felelősséget vállalni az abban foglalt indokoknak megfelelően, illetve a kiíró hatóság minden döntése összhangban kell, hogy álljon az eljárás céljaival és a közbeszerzési szerződés tárgyával.

2.3.2 A közbeszerzési szerződés közigazgatási-jogi minőségéből levezethető alapelvek

A közbeszerzések terén, a közigazgatási jog szabályai tekinthetők álta-

lános rendelkezéseknek, amelyek viszonya a közbeszerzési joghoz a *specialis generalibus derogant*-elv szerint alakul. Ez azt jelenti, hogy ahol a közbeszerzési eljárásra vonatkozóan különös rendelkezéseket nem találunk, ott a közigazgatási jog szabályanyagát kell alkalmazni. Ez az elv elsősorban a közbeszerzési szerződésekre irányadó, hiszen a szerződéstípus jogi besorolásáról nem rendelkezik a közbeszerzési törvény. Ebből fakadóan azt közigazgatási és adminisztratív jogügyletként kell értelmezni, ahol érvényre kell, hogy jussanak a közigazgatási jog alapelvei is:

1. *A törvényesség elve.* Ezt a követelményt Románia Alkotmányának 1. § 5. bekezdése tartalmazza, amely a közigazgatási jogügyletek, és ebből eredően a közbeszerzési szerződések szigorú, a törvény által meghatározott feltételek mellett történő megkötését takarja. Az elv érvényesülésének egy pozitív és egy negatív hatása van. A pozitív hatás a közbeszerzések területén azt jelenti, hogy a közbeszerzési szerződések kizárólag az erre vonatkozó feltételek és eljárások betartása mellett lehet megkötni, hiszen ellenkező esetben a szerződés részben vagy egészben semmisnek tekinthető. Mindemellett azon negatív tiltó hatás, amely szerint a törvényesség elvének a megsértését jelenti az, ha a közbeszerzési eljárás alapján olyan szerződések megkötésére kerül sor, amelyeket a törvény mentesít az eljárás alkalmazási kötelezettsége alól, – ugyanúgy, mint a pozitív hatásnál – a szerződés semmisségét vonja maga után.⁶

2. *A közérdek elsőbbségének elve a magánérdekkel szemben.* A közbeszerzési szerződés természetét tekintve egy olyan asszimilált közigazgatási ügyletről beszélhetünk (a tulajdonképpeni közigazgatási jogügylet mindig egyoldalú), amely mindig a közérdek, a közjó és a közérdekű beruházások, szolgáltatások megvalósítása érdekében kerül megkötésre. Ebben az értelemben ez egy közjogi szerződés, amelyben a szerződő felek nincsenek egyenlő helyzetben a közérdek elsőbbségének az elve miatt, közelítve a kontraktus jellegét az adhéziós szerződésekéhez. A közérdek elsőbbsége korlátozza a szerződéses szabadság alapelvét is abban az értelemben, hogy a felek kötelesek elfogadni bizonyos, a törvény által szabályozott szerződéses feltételeket. A közbeszerzési szerződés mindig kettős jogszabályi kontroll alatt áll, egyrészt a közigazgatási jog általános kitételeit, másrészt pedig a közbeszerzési eljárás különös rendelkezéseit is be kell tartani.

3. *A közbeszerzési szerződés specifikusságának elve.* A fentebb említett kettős jogszabályi kötöttségből az alábbi sajátosságok vezethetők le:

- a szerződő felek jogszabályi úton és limitatív módon vannak meghatározva (kiíró hatóság, gazdasági szereplők);
- a szerződés tárgya egyértelműen körülhatárolt (szolgáltatások, javak, munkálatok);
- a közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos jogviták a közigazgatási törvényszék általános hatáskörébe tartoznak;
- a kiíró hatóságnak nem áll jogában a szerződő gazdasági szereplőt szabadon megválasztani, ezt csak az eljárásra vonatkozó rendelkezések betartása mellett és objektív kritériumok szerint teheti meg;
- a kiíró hatóság jogai és kötelezettségei, mint a közbeszerzési szerződés tartalmi elemei, restriktív módon szabályozottak a törvényben.

2.3.3 A közösségi jogból levezethető alapelvek

Az alapelvek harmadik kategóriáját a 2004/17/EK irányelv által előírt, illetve az előbbieken hivatkozott közösségi norma preambulumban megfogalmazott európai uniós követelmények alkotják: 1. Az áruk szabad mozgásának elve; 2. A személyek szabad mozgásának elve; 3. A tőkemozgások és a kifizetések szabadsága; 4. A szolgáltatásnyújtás szabadsága; 5. Az egyenlő bánásmód követelménye; 6. A diszkrimináció tilalma; 7. A kölcsönös elismerés alapelve; 8. Az arányosság elve; 9. Az átláthatóság kritériuma.

A 1–4. számú alapelveket primer alapelveknek nevezzük, amelyekből deduktív és joggyakorlati úton vezették le a szekunder, 5–9. számú alapelveket. Ezen kritériumok tartalmi követelményeit már tárgyaltuk a kormányrendelet által szabályozott alapelvek körében.

Túl a jogelméleti jelentőségen az alapelvekkel együttesen a törvény céljának ismerete lehetővé teszi a törvény értelmének (*ratio legis*) a meghatározását, amely egy esetleges jogvita esetén lehetővé teszi a bíró számára azt, hogy alkalmazza a jogszabályt és a jogok védelmét még abban az esetben is biztosítsa, amikor az adott helyzet vonatkozásában nem találunk specifikus rendelkezéseket.

2.4 Az eljárás alkalmazási köre

(munkálatok, javak és szolgáltatások beszerzése)

A kormányrendelet a 3.¹, illetve 9 §§-ai határozza meg a jogszabály alkalmazási körét, amely a következő közbeszerzési szerződésekre alkalmazandó:

- a munkálatok elvégzésére, a javak, illetve a szolgáltatások beszerzésére megkötött közbeszerzési szerződések esetében;
- keretszerződés megkötése során;
- munkálat elvégzésére megkötött szerződés esetében, ha annak megrendelője, kedvezményezettje nem állami gazdasági szereplő, amennyiben a következő feltételek egyidejűleg teljesülnek: a munkálatokat több, mint 50%-ban egy állami hatóság finanszírozza és a szerződés értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 4.845.000 euró;
- szolgáltatás elvégzésére megkötött szerződés vonatkozásában, ha annak megrendelője, kedvezményezettje nem állami gazdasági szereplő, amennyiben a következő feltételek egyidejűleg teljesülnek: a munkálatokat több, mint 50%-ban egy állami hatóság finanszírozza és a szerződés értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 193.000 euró;
- ha az állami hatóság egy másik jogi vagy természetes személy nevében ír ki közbeszerzési pályázatot, ha a több, mint 50%-ában egy állami hatóság finanszírozza a szerződést;
- megoldások versenyeztetése esetén; valamint
- szolgáltatások és közmunkák elvégzésére irányuló koncesszió vonatkozásában.⁷

Az eljárást csak biztonsági feltételek mellett vagy egyáltalán *nem alkalmazzák abban az esetben*, ha a szerződés tárgya állambiztonsági, államvédelmi, hadászati vagy titkosított információkhoz kapcsolódik. Az eljárás lefolytatására szintén nem kerül sor az alábbi esetekben:

- 15.000 euró alatti értékkel bíró közbeszerzési szerződések vonatkozásában;
- telkek, építmények, ingatlanok megvásárlása és bérlete esetében;
- televízió vagy rádióprogramok vásárlására, fejlesztésére, előállítására, koprodukciójára irányuló kontraktusok megkötése során;
- békítő bíraskodás esetében;
- értékpapírokkal történő tranzakciókkal kapcsolatos pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódóan;
- munkaerő alkalmazása során;
- kutatás-fejlesztési tevékenységek viszonylatában, ha azt teljes egészében állami hatóság finanszírozza és az eredmények nem kizárólag a kiíró hatóságot érintik;

- bizonyos nemzetközi egyezmények/eljárások, közösségi eljárások vagy törvényes jogosítványok előírásai alapján (például idegen haderők Románia területén történő állomásozása esetében);
- bizonyos nagy értékű, a kormányrendelet mellékleteiben szereplő beruházások esetén, ha ezek értéke egy bizonyos összeghatár alatt van (például vasúti szállítás esetén, ha a beszerzés tárgya a 125.000 eurót nem haladja meg).

2.5 A közbeszerzési eljárás formái

2.5.1 A nyílt ajánlattevés (licitálás)

Az eljárást ebben az esetben általában egy fordulóban folytatják le; ha a kiíró hatóság úgy dönt, hogy egy második elektronikus licitet szervez, akkor ezt előre kell jelezni a közbeszerzési dokumentációban.

Az eljárás az ajánlatkérési felhívás közzétételével kezdődik. Abban az esetben, ha a szerződés becsült értéke nagyobb, mint az 55. §⁸ meghatározottak, akkor a felhívást az EU Hivatalos Közlönyében is közzé kell tenni. A közzétételtől számítva a pályázatok beküldésére nyitva álló határidő nem lehet rövidebb, mint 52 nap. Ez az időtartam lecsökkenthető 36 napra, ha a kiíró hatóság előzőleg szándéknyilatkozatot is közzétett, illetve 7 nappal, ha az EU Hivatalos Közlönyében elektronikus formában jelentették meg a nyilatkozatot. Ha a Közbeszerzések Elektromos Regiszterében az egész közbeszerzési dokumentáció elérhető, akkor a határidő további 5 nappal csökkenthető.

Ha a beszerzés tárgyának az értéke kisebb, mint az 55. paragrafus által előírt értékhatár, a minimum periódus a közzététel és az ajánlatok leadási határideje között 20 nap kell, hogy legyen. Az időtartam 5 nappal lecsökkenthető abban az esetben, ha a Közbeszerzések Elektronikus Rendszerében (KER) az egész közbeszerzési dokumentáció elérhető.

A közbeszerzési iratokhoz bármelyik ajánlattevő hozzáférhet, a pályázati dokumentációt a beérkezett kéréstől számított legkésőbb 4 napon belül a kérvényező számára hozzáférhetővé kell tenni. Bármelyik érdekelt pályázónak jogában áll felvilágosítást kérni a kiíró hatóságtól a közbeszerzési dokumentációt illetően, amelyre a kiíró hatóság világosan és egyértelműen köteles válaszolni a kérés beérkezésétől számított 3 munkanapon belül. A válaszokat – a kérdezőt nem azonosítva – minden olyan gazdasági szereplőnek el kell küldeni, aki a közbeszerzési dokumentáció birtokába jutott, és azok lényegi tartalmát a pá-

lyázati határidő letelte előtt legkevesebb 6 nappal az érintettek tudomására is kell hozni. Ha az előbbi határidő a kérelmező hibájából nem tartható, de a választ a pályázati határidő letelte előtt ki lehet küldeni, a felvilágosítás megadása szintén kötelező a fentiekben tárgyaltak szerint.

A kiíró hatóság köteles az ajánlatokat a pályázati felhívásban megadott helyen és időben felnyitni, kivéve, ha az eredetileg megadott pályázati határidőt a törvényes feltételek betartása mellett meghosszabbították vagy panasztétel miatt az eljárás ezen szakasza későbbre tolódott.

2.5.2 A restriktív ajánlattevés (licitálás)

Ez az eljárás két részből áll, az első fázisban bármelyik gazdasági szereplő pályázhat, míg a második fázisban már csak a közbeszerzési dokumentációban kiírt előzetes szelekciós feltételeket teljesítő kandidánsok vehetnek részt. Mindemellett a pályázató hatóságnak joga van egy harmadik eljárás kiírására is az úgynevezett elektronikus eljárás keretében, de ennek tényét jeleznie kell a pályázati dokumentációban.

Az eljárás a jelentkezési felhívás közzétételével kezdődik, amelyben a pályázatra való jelentkezésre szólítják fel a gazdasági szereplőket.

Abban az esetben, ha a szerződés becsült értéke nagyobb, mint az 55. paragrafusban meghatározottak, a felhívást az EU Hivatalos Közlönyében is közzé kell tenni. A közzétételtől számítva a jelentkezések beküldésének határideje nem lehet rövidebb 37 napnál; ez az időtartam lecsökkenthető 15 napra abban az esetben, ha sürgősségi okokból ez a határidő nem tartható. Ha az EU Hivatalos Közlönyében elektronikus formában jelentették meg a nyilatkozatot, akkor ez előbbieken említett első határidő 7 nappal, míg a második 5 nappal rövidíthető.

Ha a beszerzés tárgyának az értéke kevesebb, mint az 55. paragrafus által előírt értékhatár, a minimum periódus a közzététel és a jelentkezés határideje között 10 nap kell, hogy legyen.

Bármely gazdasági szereplő, kandidáns beküldheti a jelentkezését az első fázisban. Az első fázisban kiszelektált kandidánsok számát a kiíró hatóság csak akkor korlátozhatja, ha a jelöltek megfelelő számban jelentkeztek. A korlátozás csak objektív szempontok alapján és a pályázati dokumentációban közölt szelekciós kritériumok szerint történhet. Ebből fakadóan a kiíró kötelezettsége, hogy a szelekciós feltételeket, illetve a kiszelektálandó kandidánsok minimum

és maximum létszámát a pályázati dokumentációban közölje. A minimum szelekción létszám nem lehet kisebb, mint öt, az első fázis után kiszelektált kandidánsok száma pedig minimum ennyi kell, hogy legyen. Ha ennél kisebb a kiválasztott ajánlattevők száma, akkor a kiírónak joga van az eljárást megsemmisíteni vagy a szelekcións feltételeket teljesítőkkel folytatni azt.

A második fázisban történő részvételre csak a kiszelektált ajánlattevők kapnak meghívót. A meghívóban fel kell tüntetni a pályázati felhívást, az ajánlattétel beküldési határidejét, a címet, ahová a pályázatot be kell küldeni, az ajánlat nyelvét, az ajánlatok felnyitásának helyét és idejét, valamint esetlegesen más beküldendő dokumentumokat.

A pályázati dokumentációt elektronikus vagy papír formában elérhetővé kell tenni és az ajánlattévőknek elküldeni.

Abban az esetben, ha a szerződés becsült értéke nagyobb, mint az 55. paragrafusban meghatározottak, a meghívást az EU Hivatalos Közlönyében is közzé kell tenni. A meghívás közzétételétől számítva a pályázatok beküldésének a határideje nem lehet rövidebb, mint 40 nap. A rendeletben szabályozott feltételek mellett ez a periódus csökkenthető, illetve az eljárás felgyorsítható.

Ha a beszerzés értéke kisebb, mint az 55. paragrafus által előírt értékhatár, a közzététel és a pályázati határidők között legalább 15 napnak kell eltelnie. A rendeletben szabályozott feltételek mellett ez a periódus csökkenthető.

A felvilágosítás kérésére és a válaszadásra, valamint a pályázatok felnyitására irányadó rendelkezéseket lásd a nyílt ajánlattevővel induló eljárásnál kifejtetteknel.

2.5.3 A közvetlen versenydialogus az ajánlattevők között

Ebben az eljárásban bármelyik gazdasági szereplő ajánlatot tehet, majd a kiválasztottak között párbeszéd indul meg a kiíró hatóság vezetésével, melynek célja egy megoldási terv azonosítása. Ezt követően a kiválasztott terv szerint az ajánlattevők megteszik a végső ajánlatot. Az eljárás lefolytatása három fázisban történik: az első az ajánlattevők jelentkezése, a második az ajánlattevők szelekciónja, majd pedig a szelekcións feltételeket teljesítők által a végső ajánlattevés következik. Ezt az eljárást a következő feltételek egyidejű fennállása esetén lehet alkalmazni: amikor a megkötendő szerződést különösen összetettnek ítéli meg a szerződő hatóság és a nyílt vagy a restriktív ajánlattevés nem teszi lehetővé a közbeszerzés lebonyolítását. Ebből a meghatározásból látszik, hogy ennek az

eljárástípusnak szubszidiáris jellege van a fentiekben ismertetett két eljárástípus viszonylatában.

Abban az esetben, ha a szerződés becsült értéke nagyobb, mint az 55. paragrafusban meghatározottak, a felhívást az EU Hivatalos Közlönyében is közzé kell tenni. A közzétételtől számítva a jelentkezések beküldésére nyitva álló határidő nem lehet rövidebb, mint 37 nap, ha pedig ez elektronikus formában történik, akkor ez a periódus 7 nappal csökkenthető.

Ha a beszerzés értéke kisebb, mint az 55. paragrafus által előírt értékhatár, akkor a jelentkezésekre nyitva álló időtartam minimum 20 nap kell, hogy legyen.

A kizszeptált kandidánsok legkisebb létszáma három lehet; ennél kevesebb kiválasztott kandidáns esetén a kiíró hatóság megszünteti az eljárást vagy azt a kiválasztott pályázókkal folytatja.

A második fázisba csak a kizszeptált ajánlattevők kapnak meghívót. A meghívóban fel kell tüntetni a pályázati felhívást, a versenydialogus helyét, a dialogus nyelvét és idejét, valamint más beküldendő dokumentumok is megjelölhetőek.

A párbeszéd minden kiválasztott kandidánssal külön zajlik, és a jövőendő szerződés elemeinek az azonosításáról szól technikai, pénzügyi, jogi, gazdasági és más szempontok előtérbe helyezésével. A párbeszéd alatt garantálni kell az egyenlő elbánás elvét, és nem szabad versenylőnyt sem létrehozni valamelyik kandidáns számára. Szintén nem szabad felfedni a kandidánsok előtt a másik ajánlattevő által javasolt megoldást. A párbeszéd az optimális megoldás kialakításáig tart.

A párbeszéd fázisának a lezárása után a kiíró felkéri a kandidánsokat a végző ajánlat megtételére, amelyet a párbeszéd során kialakított legoptimálisabb megoldás szerint kell elkészíteni. A felhívást úgy kell kiküldeni, hogy az ajánlat elkészítésének szempontjából a megadott határidő méltányos legyen, és nem lehet rövidebb, mint egy közösen megállapított periódus. A felkérés a következőket tartalmazza: a pályázati felhívást, az ajánlattétel beküldési határidejét, a címet, ahová a pályázatokat be kell küldeni, az ajánlat nyelvét, az ajánlatok felnyitásának helyét és idejét, valamint az esetlegesen beküldendő dokumentumok köre is szerepeltethető benne.

Az ajánlatok értékelése alatt a kiíró magyarázatot kérhet a megoldásokkal

kapcsolatban. A nyertes pályázatot a közbeszerzési dokumentációban közölt elbírálási szempontok szerint jelölik ki.

2.5.4 Közvetlen tárgyalás az ajánlattevőkkel

A kiíró hatóság a szelekciós feltételeket, valamint a szerződés feltételeit és árát az ajánlattevőkkel közvetlenül tárgyalja meg. Az eljárás lebonyolítása három fázisban történik: az ajánlatok iktatása (beérkezése), a kandidánsok szelektálása, valamint a szerződés tartalmáról folytatott, a nyerő kandidánssal/kandidánsokkal történő tárgyalás alkotja a folyamat különféle szakaszait. Ezen eljárástípus esetében két formát különböztethetünk meg, egyik a hirdetmény közzétételével, míg a másik a hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárás:

*A hirdetmény közzétételével induló tárgyalás*⁹ a következő esetekben alkalmazható: amikor a nyílt ajánlattétel, a restriktív ajánlattétel, illetve a közvetlen versenydialógus az ajánlattevők között nem járt eredménnyel, mert egyetlen ajánlatot sem tettek, vagy elfogadhatatlan, vagy nem megfelelő ajánlat érkezett. Ez az eljárás a fent említett három eljáráshoz viszonyítva szubszidiáris jelleggel bír. Ehhez kapcsolódóan az eljárás alkalmazásának az előfeltétele az, hogy a másik három eljárást megsemmisítsék és a kiírás tartalmát lényegesen ne módosítsák. Ebben az esetben a hirdetmény közzététele elmaradhat, ha erre az eljárásra csak az előbbi eljárásokon már részt vett gazdasági szereplők jelentkeztek.

Ezen eljárástípus alkalmazásának második esetköre az, ha különleges és indokolt helyzetekben a szerződés tárgyának a sajátosságai miatt vagy annak megvalósítása során fellépő rizikófaktorok következtében a közbeszerzés értékét nem lehet felmérni.

Szintén ez az eljárástípus kerül alkalmazásra abban az esetben, amikor pénzügyi szolgáltatások vagy valamilyen „szellemi munka” (például tervezés) megrendelése lehetetlenné teszi azt, hogy a pályázati felhívást olyan pontossággal szerkesszék meg, amely szükséges lenne a közbeszerzés nyílt vagy restriktív ajánlattevés formájának a lefolytatásához.

Az utolsó esetkör, amikor a közbeszerzési eljárás ezen formája megvalósulhat, akkor merülhet fel, ha az eljárás lefolytatása kizárólag tudományos kutatás céljából történik és nem generál profitot sem.

Az eljárás – annak menetét tekintve – a jelentkezési felhívás közzétételével¹⁰

indul, és az első fázisban bármely gazdasági szereplő pályázatot nyújthat be, akinek ilyen irányú kérésére maximum 4 napon belül át kell adni a pályázati dokumentációt. Az első fázis végén a szelektációs feltételek alkalmazása során minimum három kandidáns kell, hogy maradjon. A szelektációs feltételeket a jelentkezési felhívásban kell közölni. Ha kevesebb, mint három kandidáns marad, akkor a kiíró hatóság vagy megsemmisíti az eljárást, vagy a kiválasztott kandidánsokkal folytatja azt.

A második fordulóra csak a kiszelektált kandidánsok kapnak meghívót; a felvilágosítás-kérésre vonatkozóan lásd a korábbiakban kifejtetteket.

A második fordulóban a tárgyalás közvetlenül, minden kiválasztott kandidánssal külön történik, erre a fázisra ugyanaz jellemző, mint a versenydialogus második szakaszára. A tárgyalás az optimális megoldás azonosításáig tart, amelyet a bírálati szempontok alkalmazásával alakítanak ki és jelölnek ki nyertes ajánlatnak (ebben az esetben tehát hiányzik a harmadik fázis, ami a közvetlen versenydialogusra jellemző).

b) *A hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalás*¹¹ a következő esetekben alkalmazható:

- technikai, művészi vagy kizárólagos jogok oltalma miatt a közbeszerzési pályázatot csak egy bizonyos gazdasági szereplőnek lehet odaitélni. A szerződés kedvezményezettje természetesen ezeknek a jogoknak a tulajdonosa kell, hogy legyen;
- előre nem látható okok által generált különleges sürgősségi helyzet beállta miatt a nyílt vagy a restriktív ajánlattevéses eljárást, illetve a hirdetmény közzétételevel induló tárgyalást nem lehet lefolytatni, és a helyzet kialakulását nem a szerződő hatóság aktivitása vagy cselekménye idézte elő (szükséghelyzet). A szerződés időtartama ebben az esetben csak addig terjedhet, amíg a szükséghelyzetet meg nem oldották;
- amikor a szállított javakat kizárólag tudományos kutatás céljából gyártották és az eljárás nem profitgeneráló;
- abban az esetben, amikor már megrendelt javak helyettesítésére vagy kiterjesztésére van szükség, ha az eredeti szállító lecserélése technikai nehézségeket okozna a szerződő hatóságnak;
- a megrendelt javakat a tőzsdén jegyzik;
- a javakat különösen előnyös feltételek mellett lehet beszerezni, például egy felszámolás alatt álló társaságtól;

- a közvetlen versenydialogus során az ajánlattevők között több ajánlattevő került ki nyertesként az eljárásból és ezért a kiíró hatóságnak kötelessége lenne egy új felhívást kiküldeni minden nyertes pályázónak;
- abban az esetben, ha olyan kiegészítő munkák vagy szolgáltatások elvégzésére van szükség, amelyeket nem foglaltak bele az eredeti szerződésbe, és csak akkor, ha ezzel egyidejűleg a következő feltételek is teljesülnek: a szerződést az eredeti szolgáltatóval kötik meg, a kiegészítő munkákat technikai szempontból nem lehet elválasztani az eredeti szerződéstől, illetve az új szerződés értéke nem haladja meg a régi szerződés értékének 20%-át (megalapozott esetben ez a határ 50%-ig megnövelhető);
- abban az esetben, ha olyan új munkálat elvégzésére vagy szolgáltatás nyújtására van szükség, amelyek egy már teljesített szerződés munkáihoz vagy szolgáltatásaihoz hasonlóak; csak a következő feltételek egyidejű teljesülése mellett kerülhet sor az eljárás alkalmazására:
 - a szerződést az eredeti szolgáltatóval kötik meg,
 - az új munkálatok vagy szolgáltatások a korábbi közbeszerzés megismétlései és az eredeti feladatfüzet előírásainak megfelelnek,
 - az előző szerződést a nyílt vagy a restriktív ajánlattevés eljárásának a keretei között kötötték meg,
 - az előzőleg megkötött szerződés értékét az utólagosan esetlegesen megrendelhető, hasonló munkálatok értékének a figyelembe vételével határozták meg,
 - a pályázati hirdetőben feltüntették azt a lehetőséget, hogy a nyertes pályázótól a kiíró hatóság új, hasonló jellegű munkákat, szolgáltatásokat rendelhet meg,
 - valamint ez az eljárás csak az előző szerződés megkötésétől számított 3 éven belül vehető igénybe.

2.5.5 A közvetlen ajánlatkérésen alapuló – egyszerűsített – eljárás¹²

Ebben az esetben az ajánlattevőknek „passzív” szerepe van, a kiíró hatóság kéri fel a pályázókat az ajánlattevésre. Ez az eljárástípus csak abban az esetben alkalmazható, ha a szerződések értéke javak vagy szolgáltatások beszerzése esetén nem haladja meg a 125.000 eurót, míg a munkálatok megrendelése vonatkozásában a 4.845.000 eurót.¹³

A részvételi felhívást a KER-ben kell közzétenni minimum 10 nappal a pá-

lyázatok beküldési határideje előtt, és a közleménynek tartalmaznia kell az ajánlatok beküldési határidejét, a hatóság címét, ahová az ajánlatokat várják, az ajánlatok nyelvét, a minimális minősítési szempontokat (ha léteznek), a szerződés tárgyának a rövid leírását, a közbeszerzési dokumentáció megszerzésének a módját, illetve a finanszírozó hatóság azonosítását. Abban az esetben, ha a KER-ben az egész pályázati anyagot közzétették és a kiírás nem komplex munkáról szól, akkor a 10 napos határidőt 4 nappal lehet csökkenteni.¹⁴

2.5.6 A megoldások versenyeztetése

Ez az eljárás a területendezési, kertrendezési, építészeti, adatfeldolgozási tervek vagy projektek beszerzésénél vehető igénybe. A közbeszerzés elbírálása versenytárgyalás alapján zajlik, melynek végén egy bizottság választja ki a nyertes pályázatot díj vagy díj odaitélése nélkül. Az eljárástípus legfőbb jellemzője, hogy csak bizonyos területeken alkalmazható és csak egy bizonyos terv beszerzésére nyújt lehetőséget az említett területeken.

A felhívást a pályázatok beküldési határideje előtt 52 nappal kell közzétenni, amely az Európai Bizottság standard formanyomtatványa alapján készíthető el a rendelet 3/D. mellékletében feltüntetett tartalommal. A kiíró hatóságnak jogában áll egy előzetes szelekciót is szervezni, de erről a felhívásban tájékoztatni kell a résztvevőket.

Az elbíráló bizottságot minimum három, a résztvevőktől független, megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező személy kell, hogy alkossa. Ha a résztvevőktől meghatározott képesítést is megköveteltek, akkor a bizottsági tagok legalább egyharmadának is rendelkeznie kell ugyanazzal a képesítéssel. A pályázatokat névtelenül mutatják be, a bizottság pedig kizárólag a felhívásban megjelölt szempontok alapján dönthet. Az értékelés során felmerült problémák tisztázására a bizottság felkérheti a pályázókat.

2.5.7 Keretszerződés

A keretszerződés írásos egyezség a kiíró(k) és a pályázó(k) között, amelyben meghatározzák egy bizonyos periódusban megkötendő közbeszerzési szerződések lényeges elemeit, különösen az ár és a mennyiségek viszonylatában. Ezekre a szerződésekre is a fentebb elemzett eljárásmódok az irányadóak azzal, hogy alapesetben a nyílt, illetve a restriktív ajánlattétel szabályai szerint kell eljárni, ha viszont a többi eljárásra előírt feltételek is teljesülnek, akkor ezek az eljárástípusok is nyitva állnak a közbeszerzés lefolytatására.

Alapszabály, hogy a keretszerződés megkötése nem torzíthatja a versenyt, a keretszerződés alapján megkötött későbbi közbeszerzési kontraktusok lényeges elemeit már nem lehet módosítani, és a keretszerződés maximális időtartama nem haladhatja meg a 4 évet. Amennyiben a kiíró hatóság csak egy pályázóval köti meg a keretszerződést, abba bele kell foglalni a gazdasági és technikai feltételeket is, amelyek a későbbiekben szintén nem módosíthatóak.

Több pályázó esetén minimum három pályázó szükséges a keretszerződés megkötéséhez. A szubszidiáris jelleggel alkalmazott közbeszerzési szerződéseket a versenyztetés mellőzésével is meg lehet kötni abban az esetben, ha a megkötendő közbeszerzési szerződések minden eleme részletesen meghatározásra került a keretszerződésben.

2.5.8 Dinamikus közbeszerzési rendszer

Ez az eljárás teljes egészében a Közbeszerzések Elektronikus Rendszerén keresztül zajlik, és csak a kiíró „napi szükségleteit” kielégítő javak beszerzésére szolgál abban az esetben, ha az általános jellemzőkkel bíró és a piacon megtalálható javak a kiíró hatóság szükségletei érdekében használandóak fel. Ebből fakadóan a közbeszerzés tárgya nem speciális, hanem átlagos használati cikkeket takar.

Ez a beszerzési mód sem torzíthatja a versenyt, illetve az ajánlattevők számára költségmentes kell, hogy legyen, vagyis nem lehet részvételi díjakat megállapítani. Ez a beszerzési mód maximum 4 évig alkalmazható. A kiíró a nyílt ajánlattevés szabályait kell, hogy alkalmazza, a közzététel formája azonban csak elektronikus lehet. A pályázati felhívásban kötelező feltüntetni azt, hogy dinamikus közbeszerzési rendszerrel történik pályáztatás, valamint az elektronikus rendszer technikai adatait is meg kell jelölni. Az ajánlattevők számára elektronikus formában kell a teljes pályázati anyaghoz hozzáférést biztosítani. A pályázók orientatív ajánlatokat is tehetnek, amelyet formai szempontból a kiíró hatóság legkésőbb 15 napon belül leellenőriz, és dönt a pályázat elfogadásáról vagy visszautasításáról. Az ajánlatot a pályázók bármikor módosíthatják.

A kiíró hatóság kötelezettsége az orientatív ajánlatok beérkezésére szolgáló határidő megadása, amely nem lehet kevesebb 15 napnál, ha a pályázat becsült értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 125.000 euró, vagy nem lehet kevesebb 5 napnál, ha a pályázat becsült értéke kisebb, mint az előbbieken hivatkozott küszöb.

A határidő leteltével és a formai szempontok szerint történő ellenőrzést követően a kiíró hatóság az erre vonatkozó időintervallum megjelölésével felszólítja az orientatív ajánlatokat benyújtó pályázókat a végleges ajánlatok megküldésére. A nyertes pályázót a végleges ajánlatok közül választják ki a pályázati dokumentációban megadott bírálati szempontok szerint.

2.5.9 Elektronikus licitáció

Az elektronikus licitációt csak a törvényben előírt esetekben és feltételek megvalósulása mellett lehet alkalmazni. Az elektronikus licitáció az eljárás utolsó fázisaként jelenhet meg a nyílt licitálás, a restriktív licitáció, a hirdetmény közzétételével induló tárgyalás meghatározott eseteiben, a közvetlen ajánlatkérés formáinál és azzal a feltétellel, hogy a feladatfűzetben a technikai kiírások pontosan feltüntetés kell, hogy kerüljenek.

Szintén alkalmazható ez az eljárás a keretszerződés szubszidiáris közbeszerzési szerződéseinek a megkötésekor, ha a kiíró hivatal a versenyeztetés mellett dönt. Szintén előtérbe kerülhet az elektronikus forma alkalmazása a végleges ajánlatok elbírálása során akkor is, ha dinamikus közbeszerzési rendszert választottak.

Az elektronikus licitáció nem vezethet a verseny torzulásához, és ez a módszer sem használható azokban az esetekben, amikor a pályázat intellektuális munka elvégzésére irányul igényel (például a műépítészethez kapcsolódóan).

A pályázati dokumentációban mindig fel kell tüntetni, hogy az ajánlatok mely részét fogják elektronikus rendszerben versenyeztetni, és mivel többfordulós rendszerről van szó, ezért meg kell adni azokat a határokat is, amelyek figyelembevételével az ajánlatok megváltoztathatóak. Fel kell tüntetni az eljárás menete alatt esetlegesen közzétett információkat, a közlés időpontját, az elektronikus licitációra vonatkozó releváns adatokat, valamint azokat az információkat is, amelyek szükségesek az esetlegesen többfordulós licitáció lebonyolításához (különösen vonatkozhat ez az ajánlatok közötti minimális különbségekre). Nem hagyható figyelmen kívül a konkrét technikai információk megadása sem (mint például az elektronikus licitációs rendszerre történő csatlakozás előfeltételeinek az ismertetése).

Az elektronikus licitáció megkezdése előtt egy átfogó ajánlatértékelést kell elvégezni, majd ezt követően fel kell kérni az ajánlattevőket új ajánlattételre;

ez tulajdonképpen az elektronikus licitáció kezdete. A felkérésben közlik az elektronikus licitáció megkezdésének a pontos időpontját is.

A pályázati felhívások közzétételétől az elektronikus licitáció megkezdéséig nem telhet el kevesebb, mint két munkanap. A licitáció egy vagy több forduló lehet; a kiíró hatóságnak minden forduló után közölni kell a résztvevőkkel pályázatuk aktuális helyét. A kiíró hatóságnak olyan módon kell eleget tennie a közlési kötelezettségének a résztvevők irányába, hogy bármely résztvevő bármelyik pillanatban meg tudja határozni a pályázati feltételek szerint felállított rangsorban elfoglalt helyét.

Az ajánlatok megváltoztatása fordulónként az árakra, illetve az árra és a gazdaságilag releváns elemekre vonatkozhat, ha a legelőnyösebb gazdasági megoldás is a bírálati szempontok között szerepel (ebben az esetben az elektronikus licitáció megkezdéséről szóló felhívásban minden egyes pályázóval közlik az ajánlat előzetes értékelésével kapcsolatos eredményt is).

A kiíró hatóság az elektronikus licitálás végét a következőképpen állapíthatja meg: vagy előre meghatározott és a közölt időpontban fejeződik be a licitáció, vagy egy előre meghatározott és közölt számú forduló lejárta után végződik az eljárás, vagy pedig abban az esetben, ha már nem érkeznek be új ajánlatok, amelyek teljesítik a minimális feltételeket (ebben az esetben a pályázati felhívásban meg kell adni azt az időtartamot, amely el kell, hogy teljen az utolsó ajánlat beérkezésétől számítva).

2.5.10 Az eljárástípusok összegzése

A fentiekben ismertetett eljárások általános jellemzői, hogy limitatív a felsorolásuk; a törvényesség elvét követik, hiszen a jogszabály *expressis verbis* írja elő őket; imperatívák, mert az eljárások be nem tartása abszolút semmisséget von maga után; közjogi természetűek, mert a felek még egybehangzó akaratuk esetén sem térhetnek el a szerződésben előírtaktól; speciálisak, mert csak a törvény által előírt esetekben alkalmazandóak; valamint particionáltak, ugyanis mindegyik eljárás újabb aleggységekre/fázisokra bomlik.

2.6 Az eljárás menete

2.6.1 Az ajánlati felhívás és közbeszerzési dokumentáció

A potenciális pályázók számára a közbeszerzési eljárás az ajánlati/pályázati/

részvételi felhívással veszi kezdetét; ez az első pillanat, amikor a jelöltek tudomást szerezhetnek egy konkrét pályázat kiírásáról.

Az ajánlati felhívás nyilvánosságát annak közlése/közzététele biztosítja, ezért az ajánlati felhívásokat kötelező módon a Közbeszerzések Elektronikus Rendszerében kell közzétenni. Attól függően, hogy milyen pályázati és közbeszerzési rendszerről beszélünk (például egy vagy több forduló), a felhívások megjeleníthetik a jelentkezések vagy a megoldások bekérését is.

Abban az esetben, ha a szerződés becsült értéke meghaladja a jogszabályban meghatározott értékhatárokat, a pályázati felhívást az EU Hivatalos Közlönyében is közzé kell tenni. Javak beszerzése vagy szolgáltatások megrendelése esetén ez az értékhatár az alábbiak szerint alakul: ha a kiíró hivatal központi, regionális vagy helyi illetékességgel rendelkező állami szerv, akkor ez a szabály a közzétételre abban az esetben alkalmazandó, ha a szerződés becsült értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 125.000 euró. Ha a kiíró szerv állami vállalat, amely a kormányrendelet VIII/1. mellékletében feltüntetett tevékenységeket végzi (vízgazdálkodás, energetika, közérdekű szállítás és postai szolgáltatások), illetve az ilyen tevékenységet jogszabályi felhatalmazás (speciális vagy exkluzív jog) alapján végző bármely jogalany (általában monopolhelyzet van), akkor a szerződés becsült értékének meg kell haladnia a 387.000 eurót (vagy ezzel az értékkel egyenlőnek kell lennie). Munkálatok esetén akkor kell az felhívást az EU Hivatalos Közlönyében közzétenni, ha a szerződés becsült értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 4.845.000 euró.

A pályázati felhívást nem szabad összetéveszteni a pályázati szándéknyilatkozattal, amely meghatározott nagy értékű pályázatok kiírása előtt a kiíró szerv szándékát jelzi előre. A nyilatkozat a szerv részére sem generál kiírási kötelezettséget az adott pályázatra vonatkozóan.

Amennyiben az eljárás szerződéskötéssel zárult, vagy sor került a nyertes pályázók kijelölésére, akkor az eljárás eredményét 48 órán belül szintén a KER-ben kell közzétenni, illetve a fentebb megadott értékhatárok átlépése esetén azt közölni kell az EU Hivatalos Közlönyében is.

Az ajánlati felhívás közzététele és az ajánlatok beérkezése közötti időtartamot a kiíró szerv határozza meg, de bizonyos esetekben, amikor a szerződés becsült értéke meghaladja az 55. paragrafusban megadott értékhatárokat, akkor a jogszabály kötelező jelleggel minimális határidőket és a közzétett iratok tartalmát is előírja.

Az eljárás egészére nézve kötelező jelleggel érvényesül az írásbeliség, amely az átláthatóság és transzparencia garanciája is. A közbeszerzési dokumentáció a következő elemeket kell, hogy tartalmazza:

- általános információkat a kiíró hatóságról, különösképpen annak elérhetőségéről, azonosító adatairól;
- az eljárásban történő részvételi szándék jelzésére nyitva álló határidő időtartamát és az elvégzendő formalitások leírását;
- a minimális részvételi szempontokat (ha léteznek), valamint azokat az iratokat, amelyeket az ajánlattevőknek be kell mutatniuk a megnevezett szempontok teljesítésének az igazolására;
- a feladatfüzetet, amely az elvégzendő feladat technikai leírását tartalmazza. A technikai leírás előfeltétele, hogy annak pontjai kellően pontosak és elégségesek legyenek ahhoz, hogy az ajánlattevő döntést tudjon hozni. Mindemellett ugyanakkor elég általánosnak is kell lenniük ahhoz, hogy ne szegjék meg a diszkrimináció tilalmának a követelményét, hiszen egy specifikus technikai szabványhoz kötni a feladatfüzet tartalmát pontosan ennek a megvalósulását jelentené;
- utasításokat a technikai és pénzügyi ajánlat elkészítésére és bemutatására vonatkozóan;
- részletes adatokat a szelektációs szempontokról;
- a jogorvoslati lehetőségek leírását;
- a kötelező szerződéses feltételek feltüntetését;
- a hatályos munkavédelmi szabályokat, amelyek betartása kötelező jelleggel bír a szerződés teljesítése során;
- a kiíró hatóság azon kötelezettségét, hogy felkérje az ajánlattevő gazdasági szereplőket annak kinyilvánítására és közlésére, hogy az ajánlat elkészítése során figyelembe vették a vonatkozó munkavédelmi szabályokat; végül pedig
- a kiíró hatóság azon kötelezettségét, hogy biztosítsa a közbeszerzési dokumentációhoz történő hozzáférés lehetőségét a gazdasági szereplők részére.

A fentiekben felsorolt szempontok minimálstandardoknak tekinthetők, amelyek figyelmen kívül hagyása a dokumentáció semmisségét vonja maga után. Ezekon az információkon kívül a szerződő hatóságnak joga van még a következő információk, kitételek feltüntetésére is:

- azoknak az intézményeknek az elérhetősége, ahonnan a pénzügyi és környezetvédelmi előírások beszerezhetőek;
- olyan kitételek meghatározása, amely társadalmi hatást vált ki, illetve a fenntartható fejlődést és a környezetvédelmet szolgálja.

A közbeszerzési dokumentáció elektronikus formában is teljes egészében hozzáférhető kell, hogy legyen.

2.6.2 A részvételi feltételek¹⁵

A részvételi feltételek egyik – már említett – alapelve a kölcsönös elismerés elve. Ebből fakadóan a részvételtől senkit nem lehet kizárni abban az esetben, ha saját tagországának joga szerint a munka elvégzésére törvényes lehetősége van. Ebből a szempontból az is lényegtelen, hogy az elbíráló hatóság nemzeti szabályozása szerint az adott munkát esetlegesen csak jogi vagy csak magán-személyek végezhetik-e el.

A részvétel másik fontos alapelve az, hogy a gazdasági szereplők akár egyénileg, akár csoportosan, társult ajánlatot téve is részt vehetnek a közbeszerzési eljárásban. A társult ajánlattevés esetén a gazdasági szereplők nem kötelezhetőek arra, hogy társulásuknak valamilyen specifikus jogi formát adjanak. Erre csak abban az esetben lehet kötelezni őket, ha a közös ajánlattevőket választották ki nyertesnek és a társulás jogi formába való foglalására a szerződés hatékony teljesítése érdekében szükség van.

A gazdasági szereplők felelőségének csökkenése nélkül lehetőség van az alvállalkozók bevonásának a feltüntetésére is a technikai ajánlatban. Abban az esetben, ha a kiíró hatóság felkéri a jelöltet, akkor az ajánlattevő a jövőendő alvállalkozók személyét is köteles megjelölni.

Az ajánlattevőknek tilos ugyanarra a felhívásra több egyéni vagy társult ajánlatot is tenni; ez az eljárásból történő kizárás szankcióját vonja maga után. Mindemellett tilos egyszerre két ajánlatot tenni abban a formában is, hogy az adott gazdasági szereplő egyszer mint egyéni vagy társult ajánlattevő, másodszor pedig mint alvállalkozó vesz részt az eljárásban egy másik ajánlat keretein belül. A szankció ebben az esetben szintén az ajánlattevő/alvállalkozó alternatív kizárása lehet.

Az összefonódott vállalatoknak is jogukban áll részt venni az eljárásban, de csak akkor, ha ez nem torzítja a versenyt. Vállalati összefonódásról abban az

esetben beszélhetünk, ha az egyik ajánlattevő meghatározó befolyással bír egy másik ajánlattevőre nézve.

2.6.3 Az ajánlattétel

Az ajánlat a résztvevő gazdasági szereplő jogi nyilatkozata, amelyben kinyilvánítja azon szándékát, hogy közbeszerzési jogviszony alanya legyen. Az ajánlat magában foglalja a technikai és a pénzügyi megoldási ajánlatot is.

A kormányrendelet szerint az ajánlattevő köteles az ajánlatot a közbeszerzési dokumentáció és a feladatfüzet előírásainak megfelelően elkészíteni. Az ajánlatnak kötelező ereje van, azt a későbbiekben nem lehet visszavonni, az eljárás időtartama alatt egyes eljárástípusoknál, mint ahogy azt a korábbiakban már bemutattuk, az ajánlat részbeni módosítására azonban lehetőség van. Az ajánlattevő köteles az ajánlatot a megadott határidőn belül a megadott címre beküldeni. Az ajánlat elküldésének a kockázata az ajánlattevőt terheli. Az előbbi feltételek be nem tartása az ajánlat felbontás nélküli visszaküldését eredményezi. Az ajánlatok tartalma – egészen azok felnyitásáig – titkos kell, hogy maradjon; a pályázat kiírója csak a felnyitás pillanatában szerezhet tudomást azok tartalmáról.

Alternatív ajánlattevést a kiíró hatóság csak abban az esetben engedhet meg, ha a szelekciós feltétel a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat elve szerint került megállapításra, és ennek a lehetőségét a pályázati kiírás kimondottan tartalmazza. Ha ez a felhatalmazás hiányzik, az alternatív ajánlatok nem vehetőek figyelembe.

Amennyiben az alternatív ajánlatok megtételének a lehetősége biztosított, akkor a feladatfüzetben kötelező módon fel kell tüntetni az alternatív ajánlatokra vonatkozó minimálstandardokat. Ebben az esetben nem lehet visszautasítani egy ajánlatot arra hivatkozva, hogy ha az ajánlatot nyertesnek választják ki, akkor a javak beszerzésére kiírt eljárás szolgáltatás megrendelésévé alakul át, vagy fordítva.

2.6.4 Szelekciós szempontok

A reális verseny biztosításának az érdekében a kiíró hatóság bizonyos szelekciós szempontokat vezethet be, amelyek még az ajánlatok felnyitása és elbírálása előtt szűkíthetik az ajánlattevők körét. Ezeket a kormányrendelet limitatív módon szabályozza, és a kiíró hatóság a szelekciós szempontok ellenőrzése során hiánypótlásra szólíthatja fel az ajánlattevőket.

Ezek a korlátozások az alábbiak lehetnek:

Az ajánlattevő személyéhez kapcsolódó szempontok¹⁶ vonatkozásában *kötelezően alkalmazandó kizáró ok* az, ha az utolsó 5 évben az ajánlattevőt végleges bírósági határozattal elítélték bünszövetkezet, korrupciós ügy, csalás vagy pénzmosás bűncselekményének az elkövetése miatt.

A *fakultatív kizárási okok* a következők:

- az ajánlattevő felszámolás alatt áll;
- a központi költségvetésbe nem fizette be az állami illetékeket és adókat;
- a gazdálkodó szervezet az utolsó két évben felróható okból nem teljesítette szerződéses kötelezettségeit;
- szakmai vagy azzal összefüggő etikai vétséget követett el, amelyért bírósági határozattal elítélték;
- hamis információkat mutatott be a szelekciós feltételek teljesítésével kapcsolatosban, vagy az iratok bemutatását a hatóság felkérése ellenére is elmulasztotta.

A *szelekciós kritériumok* bizonyításához bármilyen, az ajánlattevő tagországban megfelelően kiállított irat elegendő. Abban az esetben, ha kétségek merülnek fel az iratok valóságát illetően, akkor a kiíró hatóság direkt módon fordulhat az adott tagállam illetékes szerveihez vagy intézményeihez. Ha a származási országban ilyen igazoló iratokat nem állítanak, ki akkor a saját felelősségre adott nyilatkozatot is el kell fogadni a pályázati anyag mellékleteként.

Az ajánlattevő *jogképessége vonatkozásában* a kiíró hatóság kérheti annak a bizonyítását, hogy a pályázó, mint jogi személy vagy mint magánszemély a kapcsolódó nyilvántartásba be van jegyezve, vagy kérheti az ajánlattevő országának törvénye szerint előírt esetleges szakmai-szervezeti tagság igazolását is.¹⁷

Az ajánlattevő *pénzügyi- és gazdasági helyzetéhez kapcsolódóan* a kiíró hatóság bekérheti az ajánlattevők pénzügyi helyzetét igazoló dokumentumokat, amelyek a következők lehetnek: banki nyilatkozat, malpraxis biztosítás, éves pénzügyi kimutatás, pénzügyi mérlegkivonat, ha azt a vonatkozó pénzügyi törvény szabályai szerint nyilvánosságra kellett hozni, a saját felelősségre adott nyilatkozat, vagy ezek hiányában más irat is alkalmas lehet az igazolásra.¹⁸ A pénzügyi-gazdasági helyzet megfelelőségét harmadik személy is bizonyíthatja a felek között fennálló jogviszony minőségétől függetlenül. A biztosítékot nyújtó személy erről a szándékáról közjegyző előtt kell, hogy nyilatkozzon, és

vele szemben sem állhatnak fenn a kötelező kizárási okok. Közös ajánlattevés esetén az összesített pénzügyi kapacitást veszik figyelembe.

Az ajánlattevő *szakmai/technikai képességének* a vizsgálata során a kiíró hatóságnak joga van arra, hogy az ajánlattevőt a szakmai képessége és kapacitása bizonyítására kötelezze. Ehhez kapcsolódóan a közbeszerzési dokumentációban fel kell tüntetnie a bekérendő dokumentumok körét is. A szakmai-technikai képességet a gyakorlat, a képesítés és a hatékonyság szempontjai alapján állapítják meg.¹⁹ *Javak beszerzése esetén* a következő iratok jöhetnek számításba az igazoláshoz kapcsolódóan: az utolsó 3 év nagyobb szállításainak a bemutatása, az ajánlattevő személyzetéről, a minőségbiztosítási tanúsítványairól szóló adatok megosztása, valamint termékminták alkalmazása. *Szolgáltatások beszerzése esetén* az utolsó három év főbb szolgáltatási szerződesei, az ajánlattevő által kibocsátott, a szolgáltatások minőségbiztosítására felhasznált eszközökről vagy kutatási felszerelésekről szóló nyilatkozat, az ajánlattevő technikai és vezető személyzetéhez, azok képesítéséhez és az utolsó 3 évben vizsgált átlaglétszámához kapcsolódó információk, az esetlegesen alkalmazandó környezetvédelmi eljárások, valamint az alvállalkozók bevonására irányuló szerződések kérhetőek be. *A munkálatok beszerzése* az utolsó 5 év jelentős munkálatainak a teljesítési jegyzőkönyvei, az ajánlattevő technikai és vezető személyzetéről, képesítéséről, valamint átlaglétszámáról szóló iratok, az esetlegesen alkalmazandó környezetvédelmi eljárások leírásai, a birtokolt gépekről és a kivitelezési eszközökről szóló nyilatkozat, illetve az alvállalkozói szerződések lehetnek alkalmasak a bizonyításra. A szakmai-technikai képességet harmadik személy is bizonyíthatja a közöttük fennálló jogviszony minőségétől függetlenül, formai követelményeire és a kizáró okok érvényesülésére vonatkozóan lásd a korábbiakban kifejtetteket. Közös ajánlattevés esetén az összesített szakmai-technikai kapacitást kell figyelembe venni.

A *minőségbiztosítási standardok vonatkozásában* az ezekkel kapcsolatos minőségbiztosítási tanúsítványok csak az európai minőségbiztosítási intézmények által kiállított igazoló dokumentumok lehetnek. Ennek hiányában bármilyen más okirat is elfogadható abban az esetben, ha annak tartalma utal a minőségbiztosítás elfogadható és kielégítő szintjére.²⁰

A *környezetvédelmi standardok* esetében a kiíró hatóság olyan okiratok bemutatását követelheti meg, amelyeket független szervezetek állítottak ki, és amelyek vagy az EMAS standardnak, vagy európai, illetve a nemzetközi kör-

nyezetvédelmi standardoknak felelnek meg, amennyiben a kiállító szervezetek közösségi vagy nemzetközi hitelesítési standardok alapján bocsátották ki ezeket az okiratokat.²¹ Ilyen igazolás hiányában is elfogadható minden olyan okirat, amelyből kiderül a környezetvédelem elfogadható és kielégítő szintjének a biztosítása és garانتálása.

2.6.5 Bírálati kritériumok

A közbeszerzési dokumentációban a kiíró hatóság köteles meghatározni a bírálati kritériumokat, amelyek az eljárás ideje alatt nem változtathatóak meg. A román közbeszerzési jog két bírálati kritériumot ismer: a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat szempontját, illetve a legalacsonyabb ár követelményét.²²

A *gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat* szempontja egy komplex technikai, gazdasági és pénzügyi faktorokból felállított bírálati rendszert jelent. Ezeknek a faktoroknak a súlyozott részvételi arányát a közbeszerzési dokumentációban pontosan meg kell határozni vagy fel kell tüntetni azt a specifikus algoritmust, amelynek segítségével értékelik az ajánlatot. Amennyiben megalapozott és megindokolt esetben az értékelési faktorok részarányát nem lehet megadni, akkor a dokumentációban az értékelési faktorok fontossági sorrendjét kell feltüntetni. Ezek az értékelési faktorok az alábbiak lehetnek: az ajánlott ár, a minőségi szint, a technikai vagy funkcionális szint, a környezetvédelmi jellemzők, a működési költségek, az ár/hatékonyság arány, az eladás-szállítást követő szolgáltatások, technikai tanácsadás, szállítási határidők, kivitelezési határidők, illetve más, az ajánlatok értékelésének a szemszögéből nézett releváns faktorok.

A közbeszerzési dokumentációban a kiíró hatóság azok jelentősége és súlya szerint köteles pontosan és részletesen feltüntetni az értékelési szempontokat, valamint azt a metodológiát, amely szerint az egyes javaslatok pontozásra kerülnek. Az értékelési szempontok az arányokkal együtt, a számítási algoritmus, valamint a pontozási rendszer konkrét kapcsolatban kell, hogy álljon a szerződés speciális tárgyával, valamint ezek a szempontok sem változtathatóak meg az eljárás ideje alatt.

2.6.6 Az ajánlatok felbontása, elbírálása, az eljárás eredménye, értesítés és határidők, a szerződéskötés²³

Az ajánlatok beérkezésére előírt határidő letelte után a kiíró hatóság felnyitja az ajánlatokat, majd az ajánlatok felbontásától kezdve *20 nap áll a rendelkezésére* abban a vonatkozásban, hogy elbírálja a pályázatokat és döntsön a nyertes

ajánlatról. Megalapozott és indokolt esetben a kiíró hatóság a 20 napos elbírálási periódust egy alkalommal hosszabbíthatja meg, amelyet írásban kell megindokolni a kiíró hatóság vezetője által jóváhagyott jegyzőkönyvben.

Ebben a periódusban először azt vizsgálják, hogy az ajánlattevők teljesítik-e az előzetes szelekciós, illetve minősítési kritériumokat. A nyertes pályázó csak a szelekciós feltételeket teljesítő ajánlattevők pályázatai közül kerülhet kiválasztásra. Azon ajánlattevők pályázatait, akik nem feleltek meg az előzetes szelekciós kritériumoknak, az eljárás további szakaszaiban nem is vizsgálják, vagyis ezek az ajánlatok el sem jutnak az érdemi elbírálás fázisába.

Az elbírálási kritériumok csak és kizárólag a közbeszerzési dokumentációban feltüntetett elbírálási szempontok lehetnek, vagyis a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat vagy a legkisebb ár követelménye szerint kiválasztott pályamunka nyerheti meg az eljárást.

Az eljárás alatt az elbíráló hatóságnak joga van hiánypótlásra, illetve magyarázatadásra felhívni az ajánlattevőket az előzetes szelekciós-minősítési kritériumok teljesítésével kapcsolatban, illetve annak bizonyítására is felkérheti a pályázókat, hogy az ajánlat megfelel a pályázati kiírásoknak. A hiánypótlás és a magyarázatok bekérése során nem lehet versenylőnyt létrehozni és kialakítani egyik pályázó javára sem.

Abban az esetben, ha valamelyik ajánlat ára látszólag indokolatlanul alacsony az elvégzendő munkálatokhoz, szolgáltatásokhoz vagy a beszerzendő javak értékéhez képest, a kiíró hatóság köteles az ajánlat visszautasítása előtt írásban felszólítani az ajánlattevőt az alacsony árral kapcsolatos magyarázat, pontosítás benyújtására. A kormányrendelet 202. § 1^a bekezdése szerint egy ajánlat ára a következő esetekben minősíthető indokolatlanul alacsonynak az elvégzendő munkálatokhoz, szolgáltatásokhoz vagy a beszerzendő javak értékéhez képest:

- ha az ÁFA nélkül ajánlott ár a szerződés felbecsült értékének kevesebb, mint 85%-a;
- ha az eljárásban legalább 5 pályázat vesz részt, amelyek közül mindegyik megfelel az előzetes szelekciós kritériumoknak, és a kérdéses pályázat értéke ezek számtani közepárányosának 85%-a alatt van anélkül, hogy a legalacsonyabb vagy legmagasabb árral rendelkező ajánlatot figyelembe vennék;
- Az ajánlattevő válaszát a kiíró hatóság köteles megvizsgálni és értékelni.

Az ajánlattevő alacsony árra vonatkozó indoklásait a kiíró hatóságnak kötelessége figyelembe venni, különösen abban az esetben, ha az indokok a következő tényezőkre vonatkoznak:

- az árképzés gazdasági megalapozására vonatkozó okok esetében, ha ezek a munkálatok elvégzésére, a szolgáltatások teljesítésére vagy a javak beszerzésének különféle módjaira vonatkoznak;
- az ajánlattevő számára különösen kedvező technikai megoldásokhoz vagy más olyan körülményekhez kapcsolódnak, amelyek segítségével az ajánlattevő a munkálatokat elvégezhetné, a szolgáltatásokat teljesíthetné vagy a javakat szállíthatná;
- a pályázat eredetiségére vonatkoznak a feladatfűzetben foglalt feltételek teljesítésének a szempontjából;
- a munkavédelmi előírások betartásához, illetve a szerződés teljesítésének a munkafeltételeihez kötődnek;
- az ajánlattevő állami támogatásban való részesedésére irányulnak.

Abban az esetben, ha megállapításra kerül az a tény, hogy az ajánlattevő szokatlanul alacsony árának oka állami támogatás, az ajánlatot csak abban az esetben lehet visszautasítani erre az indokra hivatkozva, ha méltányos határidőn belül az ajánlattevő nem tudja bizonyítani a támogatás megszerzésének a törvényességét. Amennyiben az ajánlat visszautasítása mégis ilyen alapon történt meg, az elbíráló szerv köteles erről értesíteni a Közbeszerzéseket Felügyelő Hatóságot.

A nyertesnek kijelölt pályázóval a kiíró hatóság köteles a *közbeszerzési szerződést* a pályázat és az ajánlat technikai és pénzügyi feltételei mellett *megkötni*. Abban az esetben, ha a nyertes pályázó a szerződést objektív és jelentős okok miatt (kényszerhelyzet vagy kényszerítő körülmény esetében) nem tudja megkötni, akkor a kiíró hatóságnak joga van nyertes pályázatnak a második helyen végzett ajánlattevőt kijelölni, ha létezik ilyen ajánlat és az elfogadhatóvá lett nyilvánítva. Ellenkező esetben a közbeszerzési eljárást meg kell semmisíteni.

Az előbbieken említett esetkör mellett a közbeszerzési eljárást az alábbi esetekben is *meg lehet semmisíteni*: az elfogadott pályázók száma a meghirdetett minimumlétszám alatt van; csak elfogadhatatlan vagy nem megfelelő pályázatokat adtak le; egyáltalán nem érkezett be ajánlat vagy azokat nem lehetett összehasonlítani a pályázat tárgyának különböző módon történő feldolgozása miatt; illetve a közbeszerzési jogszabályok súlyos sérelmét valósítja meg az, ha

a Nemzeti Panszelbíráló Tanács a technikai-gazdasági feltételeket a közbeszerzés irataiból (például a pályázati felhívásból vagy a feladatfüzetből) eltávolította. A Nemzeti Panszelbíráló Tanács vagy a bíróság ilyen irányú döntésének következtében mindig kötelező az eljárás megsemmisítése.

A kiíró hatóság a közbeszerzés dossziéját köteles megőrizni, illetve a közbeszerzési szerződés teljesítésétől számítva minimum 5 évig biztosítania kell az iratokhoz való hozzáférést is.

A közbeszerzési eljárás *eredményét írásban kell az érdekelt gazdasági szereplőkkel közölni*. A szerződések értékétől függően²⁴ a közléstől számított 11, illetve 6 napos várakozási idő elteltével a közbeszerzési szerződést a nyertes pályázóval lehet megkötni a teljes semmiség szankciója mellett. A döntést minden esetben faxon vagy elektronikus úton is közölni kell, különben a szerződéskötési várakozási idők további 5 nappal meghosszabbodnak. A határidők betartása fakultatív jellegű azokban az esetekben, amikor a kormányrendelet rendelkezései alapján nem volt kötelező a pályázati felhívás meghirdetése a Közbeszerzések Elektronikus Rendszerében, ha csak egyetlen ajánlattevő vett részt az eljárásban, ha a keretszerződés származékos/adaptációs szerződésének a megkötésére kerül sor, továbbá ha dinamikus közbeszerzési eljárást folytattak le. A törvény értelmében érdekelt gazdasági szereplő az az ajánlattevő, akit még nem értesítettek az eljárásban hozott döntésről, vagy akivel szemben az ajánlatot visszautasító döntés még nem emelkedett jogerőre.

A nyertes pályázókat az ajánlat elfogadásáról kell értesíteni, azokat az ajánlattevőket pedig, akik eredménytelenül pályáztak, azaz ajánlatukat visszautasították, a következő adatokkal kapcsolatosan kell informálni:

- a pályázó visszautasításának az indokait meg kell jelölni, ha nem teljesítette az előzetes szelekciós kritériumokat;
- az indokolásnak tartalmaznia kell a feladatfüzetben kiírtakkal kapcsolatosan a nemteljesítés konkrét leírását, ha az ajánlat elfogadhatatlan volt, mert nem felelt meg a kiírási követelményeknek (a pályázót teljesítette a szelekciós kritériumokat, de ajánlata nem egyezett a formális kiírási követelményekkel, a pályázat céljával);
- ha a pályázó teljesítette a szelekciós kritériumokat, és az ajánlat a formai követelményeknek is megfelelt, akkor meg kell adni a nyertes pályázat relatív előnyeit az adott ajánlathoz képest és a nyertes pályázó azonosító adatait:

Mindhárom esetben fel kell tüntetni a jogorvoslati lehetőségeket is.

Az eljárás eredményével kapcsolatos döntéseket írásban kell közölni a résztvevőkkel azok meghozatalától számított 3 napon belül, de nem később, mint a döntéshozatalra előírt 20 napos időintervallum letelte előtt.

2.6.7 Jogorvoslat

A közbeszerzésekkel kapcsolatban két jogorvoslati formát különböztetünk meg: az első fórum alkalmazhatósági köre a közbeszerzési eljárásra, míg a második lehetőség a közbeszerzési szerződésekre vonatkozik.

A **közbeszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati lehetőségeknek** két fokozata van: az első a közigazgatási – nem kontradiktórius – eljárás a Nemzeti Panaszelbíráló Tanács előtt, míg a második esetkör bíróság előtti eljárást takar.

Az *első perorvoslati ciklusban* az ajánlatkérő szerv döntése/cselekménye ellen a közbeszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati kérelmet – panaszt – a *Nemzeti Panaszelbíráló Tanácsnál* kell benyújtani.

A Nemzeti Panaszelbíráló Tanács adminisztratív, törvénykezési jogkörrel rendelkező független szerv, amely kormányhatározat alapján működik, tagjai köztisztviselői jogállással rendelkeznek. Ezeket a helyeket versenyvizsga útján töltik be. A tagok kinevezése miniszterelnöki kinevezéssel történik, és minimum kilencévi jogi gyakorlattal kell rendelkezniük, valamint irányadó az a szabály is, hogy a tagok legalább felének jogi végzettséggel kell bírnia. A tanács szervezeti szabályzatát kormányhatározattal hagyják jóvá.

A Tanács előtt bármely olyan, az eljárásban érdekelt gazdasági szereplő panaszt tehet, akinek legitim érdekeit a kiíró hivatal megsértette a közbeszerzési jogszabályok be nem tartásával. A panasztevő kérheti a kifogásolt jogügylet/irat megsemmisítését, a hatóság bizonyos ügylet megkötésére történő kötelezését, irat kibocsátását vagy meghatározott jog/legitim érdek elismerését. Az eljárásban minden olyan gazdasági szereplőnek aktív legitimációja van, aki érdekelt az adott közbeszerzési eljárásban vagy kára származott/származhat a közbeszerzési eljárás során a kiíró hatóság által elkövetett eljárási cselekményekből.

Az érdekelt gazdasági szereplő panasztételi szándékról köteles értesíteni a kiíró hatóságot, az értesítés hiányának azonban nincs eljárásjogi szankciója, illetve nem akadályozza meg a panasztételt sem. Mindazonáltal az értesítést

követően a kiíró hatóságnak lehetősége van olyan cselekmények megtételére is, amely adott esetben szükségtelenné teheti a további panasztételt. Az értesítésnek nincs felfüggesztő hatálya.

A panasztételre nyitva álló határidő tíz nap abban az esetben, ha a szerződés értéke nagyobb, mint az 55. paragrafusban megállapított értékhatár, vagy öt nap, ha a szerződés értéke ezt a küszöbértéket nem éri el. A határidő kezdete a kifogásolt cselekmény tudomásulvételét követő első naptól indul, amennyiben a feladatfüzet kiírásait támadják meg, akkor a KER-ben történt kihirdetés napjától számítjuk a határidőt.

A kiíró hatóság olyan cselekménye is követheti a panasztételt, amelynek következtében, amennyiben az kielégítő a panasztevő számára, a panasztevő visszavonhatja panaszát.

A panasz felfüggesztő hatállyal bír a közbeszerzési szerződés megkötésére nézve, amely az abszolút semmisség szankciója mellett érvényesül.

A véletlenszerűen kiosztott ügyekben a Tanács hármas tanácsokban dönt.

Az eljárás elvei az alábbiak: a törvényesség, a gyorsaság, a kontradiktorialitás és a védelemhez való jog.

Hiányos panasz esetén a Tanács öt napos határidő tűzésével hiánypótlásra szólítja fel a panasztevőt.

A panaszt a kiíró hatósággal is közölni kell, amely egy napon belül továbbítja azt a többi érdekelt félnek is. A kiíró szerv saját álláspontját a Tanáccsal is köteles közölni.

Az eljárás írásban történik, a feleket csak akkor hallgatják ki, ha ennek szükségességét a Tanács megállapította. Lehetséges az írásbeli ügyvédi képviselő is.

Megalapozott esetekben a Tanács döntésével felfüggesztheti a közbeszerzési eljárást, ez a döntés fellebbezéssel támadható a bíróságnál.

Az érdemi döntést a közbeszerzési dosszié kézhezvételétől számított 20 napon belül kell meghozni, perbeli kifogás esetén ez a határidő 10 nap. A határidők megalapozott esetekben egyszer 10 nappal meghosszabbíthatók. Amennyiben a Tanács a panasznak helyt adott, akkor sor kerülhet a kifogásolt cselekmény teljes vagy részleges megsemmisítésére, a kiíró szerv kötelezésére meghatározott cselekmény elvégzése érdekében, bármely más intézkedés fogantatására, az eljárást befolyásoló és kifogásolt okok megszüntetésére vagy az intézkedés végrehajtására kitűzött határidő megjelölésével. A Tanács eljárása

során azonban nem dönthet a közbeszerzési szerződés egy bizonyos ajánlattevővel történő megkötéséről.

A Tanács a panaszt elutasíthatja abban az esetben, ha az megalapozatlan, megkésett, érdektelen, tárgyaltalan, legitimáció vagy felhatalmazás nélküli személy által került benyújtásra, illetve a döntését bármilyen más érdemi vagy perrendtartásbeli kifogással megindokolhatja. Az elutasítás esetén a panasztevő részvételi garanciájából egy meghatározott összeg is levonásra kerül. A döntést három napon belül megszerkesztik és közlik a felekkel is.

A *második perorvoslati ciklusban* a Tanács döntése ellen annak közléstől számított 10 napon belül panasszal lehet élni a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósági szervnél, amely peres eljárás keretein belül tárgyalja azt.

A Nemzeti Panaszelbíráló Tanács döntése elleni panaszt az ajánlatkérő székhelye szerint illetékes Táblabíróság Közigazgatási és pénzügyi kollégiuma, országos érdekeltsgű közúti infrastrukturális befektetés esetén pedig a Bukaresti Táblabíróság Közigazgatási és pénzügyi kollégiuma bírálja el. A panasz illetékköteles, a Tanács nem alanya vagy résztvevője a bírósági eljárásnak.

Az eljárásra a román Polgári Perrendtartás felfolyamodványra (*recurs*) vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni; az eljárás kereskedelmi, sürgős, illetve elsőbbséget élvező jelleggel bír, ahol az eljáró bíróság hármas tanácsokban dönt. Megalapozott esetekben a bíróság elnöke a közbeszerzési szerződés végrehajtását végzésével felfüggesztheti, amelyet a felek idézésével köteles meghozni. Ezen határozattal szemben, a közléstől számított 5 napon belül fellebbezéssel lehet élni.

A bíróság által hozható határozatok a kiíró cselekményének teljes vagy részleges megsemmisítésére, a kiíró kötelezésére, irat kibocsátására vagy kötelezettség teljesítésére (például a közbeszerzési dokumentációból történő technika/gazdasági feltételek eltávolítására) irányulhatnak, valamint bármely más intézkedés foganatosításának az elrendelését is tartalmazhatják a közbeszerzési törvénykezés áthágásának a megszüntetése érdekében. A bíróság a döntést csak érdemben utasíthatja vissza.

A **közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos jogvitákra** vonatkozóan is különleges eljárást szabályoz a kormányrendelet. Ezek az ügyek elsőfokon a Törvényszék kereskedelmi kollégiumában kerülnek megtárgyalásra, másodfokon pedig az illetékes Táblabíróság kereskedelmi kollégiumának van hatásköre a fellebbezés során eljárni.

Az eljárások köre a közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos kártérítési, teljesítési, semmisségi, felbontási, felmondási, egyoldalú felmondási pereket érintheti, amelyeket a román Polgári Perrendtartás sürgős, elsőbbségi, illetve kereskedelmi rendelkezéseit alkalmazva kell elbírálni a kormányrendelet vonatkozó, különös előírásait is figyelembe véve, amelyek speciális eljárásjogi normáknak tekinthetők a polgári perrendtartás általános szabályaihoz képest.

3. SEKTORIÁLIS, KÜLÖNLEGES SZABÁLYOZÁSOK A VÍZGAZDÁLKODÁS, AZ ENERGETIKA, A KÖZÉRDEKŰ SZÁLLÍTÁS ÉS A POSTAI SZOLGÁLTATÁSOK TERÜLETÉN

A kormányrendelet VIII. fejezete meghatározza azoknak a szerződéseknek és kivételeknek a körét, amelyek a közérdekű, szektorspecifikus tevékenységeket szabályozó előírások hatálya alá esnek. Ugyanebben a fejezetben kerülnek meghatározásra a vonatkozó speciális előírások is.

A kapcsolódó rendelkezések főszabályként azt írják elő, hogy a szektorális tevékenységek esetén csak a következő három közbeszerzési forma engedélyezett: a nyílt ajánlattevés (licitálás), a restriktív ajánlattevés és a hirdetmény közzétételével induló tárgyalás. A hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalást, illetve a közvetlen ajánlatkérésen alapuló – egyszerűsített – eljárást a szektorális szerződések esetén csak a jogszabályban előírt kivételes esetekben lehet alkalmazni.²⁵

4. A ROMÁNIAI PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP TÖRVÉNY

A *Public Private Partnership* a köz- és a magánszféra intézményesített együttműködése közérdekű befektetések megvalósítása érdekében. Az állami partner általában a finanszírozást, a közszolgáltatás felhasználásának feltételeit és árát határozza meg projektmenedzseri funkciókat is betöltve, míg a magánszféra elsősorban a fejlesztés finanszírozását, tervezését, kivitelezését és gazdasági szempontok szerinti működtetését valósítja meg. A felelősségi rendelkezéseket, kockázatokat, illetve a fejlesztés költségeit a szerződésben határozzák meg a társult felek.

Romániában a jelenleg krónikus anyagi problémákkal küszködő állam, amely ugyanakkor ambiciózus közfejlesztéseket tűzött ki maga elé legalábbis a politikai nyilatkozatok szintjén,²⁶ a PPP konstrukció adta lehetőségek által valós támogatást kapna tervei megvalósításához, melyek a közfejlesztésbe a

magánszféra tőkét vonják be, átvállalva ezáltal a jelentős fejlesztési projektek számottevő finanszírozási terheit.

Habár a 2002. évi 12. sz. kormányrendelet már szabályozta a PPP intézményét, ezt a jogszabályt a közbeszerzésekről szóló 2006. évi 34. sz. kormányrendelet hatályon kívül helyezte, és a PPP fogalmát átvezette és átnevezte a szolgáltatási koncesszió körébe. Ez a változás az üzleti szférában zavart keltett és a PPP konstrukciókat is akadályozta; jelenleg sajnos nagyon kevés ilyen projekt fut. A szabályozás nem tette lehetővé minden területen a PPP finanszírozást, gyakorlatilag az állam és a magánszféra együttműködése csak az építkezések terén valósult meg annak ellenére, hogy a PPP által nyújtott lehetőségek sokkal szélesebb felhasználási területet ölelnek fel.

Annak ellenére, hogy a jelenlegi szabályozásnak is vannak számottevő hiányosságai, például nem szabályozza a strukturális alapokból történő finanszírozás lehetőségét vagy a szerződés végrehajtásának a garanciáit, mindenképpen alapszabályozást nyújthat az egyelőre szándéknyilatkozatok alapján megnyilvánuló terveknek.

A preambulumban deklarált elvek szerint a jogszabály jogi keretet nyújt a köz- és magánszféra együttműködésben megvalósított projektek részére, amelyek segítségével a közjavak és közszolgáltatások tervezése, finanszírozása, építése, rehabilitációja, modernizálása, működtetése, fenntartása, fejlesztése és átadása valósulhat meg. A törvény deklarált *célja* a közmunkálatok magántőkéből történő finanszírozásának a szabályozása.

Akárcsak a közbeszerzéseket szabályozó 2006. évi 34. sz. sürgősségi kormányrendelet, a 2006. évi 178. sz. törvény is tartalmazza az alkalmazandó *alapelveket*. Ide tartozik a diszkrimináció tilalma, az egyenlő elbánás elve, az átláthatóság garanciája, az arányosság követelménye, a közpénzek hatékony felhasználásnak elve és a felelősségvállalás kötelezettsége. Az előbbi jogszabályal ellentétben a törvény meghatározza ezeket az elveket is.

A törvény tárgya szerint a PPP-konstrukciót a javak beszerzésére, szolgáltatások és munkálatok megrendelésére lehet felhasználni. A törvény alkalmazási köre kiterjed a köz- és magánszféra közötti projektek lefolytatására a törvény céljának megfelelően a törvényben szabályozott szelekciós eljárások segítségével, a projektszerződés megkötésére, illetve közös „projektvállalat” létrehozására. A jogszabályt mindemellett *nem lehet alkalmazni* a köz- és magánszféra közötti olyan kontraktusokra, amelyek az illetékes állami szervek által titko-

sított szerződésekre, a közbeszerzési jogszabály által szabályozott munkálatokra és szolgáltatásokra, állambiztonsági elemeket tartalmazó szerződésekre, államérdekekre, társulási szerződésekre irányulnak, valamint nem érintheti a közjavak koncesszióját sem, melyet a 2006. évi 54. sz. sürgősségi kormányrendelet szabályoz. A PPP-konstrukció ezen kívül nem foglalhatja magában ingatlanok, felépítmények megvásárlását, ezek bérlését, rádió- és televízió műsorok fejlesztését, beszerzését, produkcióját, a döntőbíráskodási és békítő bíráskodási szolgáltatásokat, az értékpapírokkal kapcsolatos tranzakciókat, munkaerő alkalmazását, fejlesztést és kutatást abban az esetben, ha ezek eredménye nem kizárólagosan az állami partner számára készül. Nem alkalmazható az együttműködés ezen formája akkor sem, ha a PPP szerződés nemzetközi egyezmények eredménye, valamint nem köthető meg a kooperációra irányuló kontraktus csődeljárás alatt álló vagy adó és állami illetékhatálékkal rendelkező cégekkel, valamint nem vehetnek részt az eljárásban olyan gazdálkodó szereplők sem, akiket az utolsó 5 évben büntetőbírói határozattal marasztaltak el vagy nem helyes; valótlan adatokat szolgáltatottak.

A PPP szerződés során a következő *kompetenciákat* lehet a magánbefektetőre (magánpartnerre) átruházni: a tervezés, az építés, a fejlesztés, a rehabilitálás, a működtetés, a fenntartás, illetve a finanszírozás is átengedhető.

A szerződés konkrét kivitelezéshez a felek (az állami partner, illetve a magánpartner) *létrehozzák a projektvállalatot*, amely a felek által megalakított román honosságú, speciális jogállású gazdasági társaság. A jogi formára nézve kötelező előírást nem találunk; a társaságot egy arányos képviselőtű igazgatótanács irányítja. A vállalat kizárólagos tevékenységi köre a szerződött projekt megvalósítására és felügyeletére irányulhat. A vállalat a törvény erejénél fogva a szerződés teljesítésének időpontjában/a szerződés lejártakor megszűnik. A PPP szerződés alapvető szabálya az, hogy a szerződés időtartamának a lejártakor a szerződés által létrehozott javak ellenszolgáltatás nélkül átkerülnek/visszakerülnek az állami partner kizárólagos tulajdonába minden kötelezettségtől mentesen, jó és használható állapotban.

Az *eljárás lefolytatását tekintve* a jogszabály a PPP szerződés megkötése érdekében két – a közbeszerzéseknél tárgyalt intézményekhez hasonló – eljárást szabályoz a nyílt ajánlattevés eljárását, illetve a közvetlen versenytárgyalás eljárását ismerve, amelyekre ezúttal részletesen már nem térünk ki.

Az eljárások megindításával kapcsolatos szándéknyilatkozatokat kötelező

meghirdetni a KER-ben, valamint ha a szerződés tárgyának értéke a meghatározott küszöbhatárt eléri, akkor a közzététel az EU Hivatalos Közlönyében is kötelező.²⁷

A szelekciós eljárással kapcsolatos jogvitákat első körben a Nemzeti Panasz-elbíráló Tanács bírálja el. A Tanács határozata ellen az illetékes Táblabíróóság közigazgatási kollégiumához lehet fellebbezni. Az eljárást a jogszabály részletesen szabályozza. A már megkötött PPP szerződésekkel kapcsolatos jogvitákat az illetékes törvényszékek kereskedelmi kollégiumának a hatáskörébe utalja a törvény; a törvényszék döntése ellen a táblabíróóság kereskedelmi kollégiumához lehet fellebbezni. A szerződéses együttműködés felügyeletét a Kormánynak alárendelt igazgatóság végzi.

A jogszabályra vonatkozó metodológiai norma²⁸ a következő *lehetséges szerződéses konstrukciókról* rendelkezik: *PCOT* (projekting – constructing – operating – transfer), *CODT* (constructing – operating – desvolting – transfer), *COT* (constructing – operating – transfer), *DIOT* (desvolting – maintenance – operating – transfer), *ROT* (reabilitating – operating – transfer).

1. *PCOT szerződés* (tervezés – építés – működtetés – visszaszolgáltatás): általában új közszolgálati létesítmény létrehozására használják olyan területen, ahol költségvetési finanszírozási hiány van és/vagy nincs megfelelő szakmai tapasztalat a működtetés terén. A magánbefektető általában többségi tulajdonosa a létrehozandó projektvállalatnak. Az állami partner állami javakkal járul a vállalat tőkéjéhez.

Az állami partner azonosítja és meghatározza a projektet, elkészíti a megvalósíthatósági tanulmányt, közzéteszi a pályázati felhívást, elkészíti és közzéteszi a pályázati dokumentációt, meghatározza a projektvállalatban történő társulási formát, levezeti a szelekciós eljárást és tárgyalásokat, megköti a szerződést, illetve a szerződés lejártakor átveszi a visszaszolgáltatott objektumot.

A magánbefektető egy előzetes ajánlattal vesz részt a szelekciós eljárásban. Amennyiben a magánpartner a tárgyalás fázisába is továbbjut, akkor bemutathatja végleges ajánlatát a projekt pénzügyi, tervezési, építési és működtetése részéről, valamint megköti az állami partnerrel a szerződést, majd annak lejártakor visszaszolgáltatja az objektumot.

A működtetés során a magánpartner a működtetés ellenértékéért harmadik személyektől egy meghatározott időre árbevétel követelhet olyan mértékben, hogy a befektetése ne amortizálódjon, és megfelelő profitra tehesen szert.

A működtetés árát a végső ajánlatban rögzítik.

2. *CODT szerződés* (építés – működtetés – fejlesztés – visszaszolgáltatás): szintén új közszolgálati létesítmény létrehozására alkalmazható. A szerződés további jellemzőire lásd a PCOT szerződés esetében kifejtetteket azzal, hogy a magánbefektető ajánlata a projekt pénzügyi, építési, fejlesztési/modernizálási, működtetési és fenntartási részére irányul.

3. *COT szerződés* (építés – működtetés – visszaszolgáltatás): új közszolgálati létesítmény létrehozását érintheti. A szerződés további jellemzőire lásd a PCOT szerződés esetében kifejtetteket azzal, hogy a magánbefektető ajánlata a projekt pénzügyi, esetleg tervezési, építési és fenntartási költségeihez kötődik.

4. *DIOT szerződés* (fejlesztés – fenntartás – működtetés – visszaszolgáltatás): általában már meglévő közszolgálati létesítmény fejlesztésére és fenntartására használják. A szerződés további jellemzőire lásd a PCOT szerződés esetében kifejtetteket azzal, hogy a magánbefektető ajánlata a projekt pénzügyi, fejlesztési, fenntartási és működtetési cselekményeihez kapcsolódik.

5. *ROT szerződés* (rehabilitálás – működtetés – visszaszolgáltatás): általában már meglévő közszolgálati létesítmény rehabilitálása és fenntartása során vehető igénybe. A szerződés további jellemzőire lásd a PCOT szerződés esetében kifejtetteket azzal, hogy a magánbefektető ajánlata a projekt pénzügyi, rehabilitációs, fenntartási és működtetési elemeinek a megvalósítására irányul.

5. ÖSSZEFOGLALÓ

A PPP jogszabály elsődleges jelentősége, hogy egy világos – ha nem is tökéletes – keretet biztosít a köz- és magánszféra együttműködéséhez, biztosítva a magánszféra tőkéjének a bevonását olyan közhasznú fejlesztések esetében is, ahol eddig ez a törvényi szabályozás keretei között nem volt megvalósítható, vagy az esetlegesen érdekelt felek a jogi bizonytalanság miatt idegenkedve és bizalmatlanul fogadták az együttműködés gondolatát.

A tanulmányban elemzett két jogszabály között hasonlóság fedezhető fel abban a tekintetben, hogy mindkettő a közjavak felhasználásával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza, a szelekciós eljárások és az alapelvek közősek, úgyszintén a jogorvoslati utak elvi szabályozásai is megegyeznek.

Annak ellenére, hogy a közbeszerzési eljárás a gyakorlatban is többször ki próbált anyagi és eljárásjogi részletes garanciái hatékonyabb biztonságot nyújtanak a közpénzek törvényes felhasználására, mint a Public Private Partnership

sematikusabb eljárásai, ez utóbbi dinamikus elvi megközelítése jelen gazdasági körülmények között sokkal megfelelőbb lehetne a közérdekű létesítmények fejlesztésére. Igaz ez annál is inkább, mert az amúgy is megterhelt állami költségvetést és ezáltal az adófizetőket is tehermentesítné.

A legszerencsésebb megoldás törvényhozási szempontból a két eljárási forma ötvözése lenne, melynek keretében a részletes eljárásokat tartalmazó közbeszerzési jogszabályt kellene egyesíteni a PPP törvény céljaival és egyértelmű meghatározásaival, illetve részletesen ki kellene térni az európai strukturális alapok által történő társfinanszírozással megvalósuló PPP beruházásokra is.²⁹

JEGYZETEK

1 A kormányrendelet 2. § 1. bekezdése

2 Több releváns, az Európai Bíróság által tárgyalta ügy vonatkozik ennek az elvnek a betartására: többek között arra az esetre, amikor a állami hatóságok vesznek részt gazdasági szereplőként a közbeszerzési eljárásban: C-28/06. sz. ügy: Autorità garante della Concorrenza e del Marco; C-95/04. P. sz. ügy: British Airways plc kontra az Európai Közösségek Bizottsága; C-202/06. P. sz. ügy: Cementbouw Handel & Industrie BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága.

3 C-243/89. sz. ügy: Storebaelt-ügy, Az Európai Közösségek Bíróságának ítélete 37. pont

4 C-340/89. sz. ügy: Vlassopoulou-ügy; C-76/90. sz. ügy: Dennemeyer-ügy

5 C-275/98. sz. ügy: Unitron Scandinavia-ügy, Az Európai Közösségek Bíróságának ítélete 3. pont

6 Az már egy jogi anomália, hogy annak ellenére, hogy a kormányrendelet bizonyos közbeszerzési szerződéseket mentesít a közbeszerzési eljárások hatálya alól, ezt egy alacsonyabb rendű jogszabály, a 2006. évi 925. sz. kormányhatározat mégis újraaktiválja, amely ellentétben áll a jogszabályok alkotmányos hierarchiájával (ezen a sérelmen az sem segít, hogy az európai unió elveivel a hivatkozott követelmény alapvetően megegyezik).

7 A közjavakhoz kapcsolódó koncesszióra nem alkalmazandók a közbeszerzési eljárás rendeletei, erre a 2006. évi 54. sz. sürgősségi kormányrendelet vonatkozik.

8 I. Javak beszerzése vagy szolgáltatások esetén:

I.1. A kiíró hivatal állami szerv, amely központi, regionális vagy helyi illetékességgel rendelkezik és a szerződés becsült értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 125.000 euró.

I.2. A kiíró hivatal állami vállalat, amely a kormányrendelet VIII/1. mellékletében feltüntetett tevékenységeket végzi (vízgazdálkodás, energetika, közérdekű szállítás és postai szolgáltatások) vagy ilyen tevékenységet jogszabályi felhatalmazás és feltételrendszer alapján (speciális vagy exkluzív jog szerint) kifejtő bármely jogalany (általában monopolhelyzet van) és a szerződés becsült értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 387.000 euró.

II. Munkálatok esetén a szerződés becsült értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 4.845.000 euró.

9 A kormányrendelet 110. §-a

10 A rendelet ebben az esetben is előírja a szerződés értékétől függő minimum határidőket, amelyek a közzététel és a jelentkezés között irányadóak. Az időtartamot a törvényes esetekben csökkenté-

ni lehet, illetve megalapozott esetekben fel lehet gyorsítani az eljárást is.

11 A kormányrendelet 122. §-a

12 A kormányrendelet 124. §-a

13 Az összegek ÁFA nélkül értendők.

14 A pályázatok felbontására vonatkozóan lásd a korábbiakban kifejtetteket.

15 A kormányrendelet 41-46. §§-ai

16 A kormányrendelet 180. §-a

17 A kormányrendelet 183. §-a

18 A kormányrendelet 184. §-a

19 A kormányrendelet 187. §-a

20 A kormányrendelet 191. §-a

21 A kormányrendelet 191. §-a

22 A kormányrendelet 197. §-a

23 A kormányrendelet 200-210. §§-ai

24 A szerződés értékének becslést számítását, illetve a pályázati felhívás publikálásának eseteit, módosítást a kormányrendelet 23. és 55. (már hivatkozott) §§-ai szabályozzák.

25 A kormányrendelet 252, illetve 124. §-ai

26 Emil Boc miniszterelnök bejelentései 2011. április 27-én; 2011. október 7. kormánynyilatkozat; amelyben 5 nagy beruházást terveztek megvalósítani a PPP konstrukció segítségével.

27 Javak és szolgáltatások esetén nagyobb vagy egyenlő a szerződés becslött értéke, mint 125.000 euró, munkálatok esetén a szerződés becslött értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 4.845.000 euró.

28 2010. évi 1239. sz. kormányhatározat

29 Felhasznált irodalom: *Mădălin Irinel Niculeasa* „Legislația achizițiilor publice” (C.H. Beck; Bukarest; 2009.); *Oliviu Puie* „Parteneriatul public privat” (Universul Juridic; Bukarest; 2011.); *Dan Sova* „Legislația achizițiilor publice” (C.H.Beck; Bukarest; 2011.); *Várnay Ernő – Papp Mónika* „Az európai unió joga” (KJK-Kerszöv ; Budapest; 2005.); *Dacian Cosmin Dragoș* „Legea contenciosului administrativ – Comentarii și explicații” (All Beck; Bukarest; 2005.); *Gabriela Bîrsan – Simona Cristea* „Contencios Administrativ – Jurisprudență” (Universul Juridic; Bukarest; 2005.)